Sfarmă-piatră

118-1938 Director: Al. Gregorian • Redacția și Administrația: București I, Str. Sărindar 16 • Telefon 3-76.05

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ

ȘEDINȚĂ DE SPIRITISM POLITIC.
Invocarea duhului partidelor defunete

Programul nostru, la guvern...

Democraţia este un exasperant cerc vicios, pe care Vogüé îl descrie admirabil în „Les morts qui parlent“: „l'électeur mendie des faveurs chez le député, qui les mendie chez le ministre, lequel mendie les votes du député, qui mendie les suffrages de l'électeur“...

Cercul este perfect. O înlănţuire egoistă de interese care se exploatează reciproc şi din care profită până la urmă câţiva şnapani, escrocii aceştia destul de obişnuiţi până ieri chiar pe la noi, politicianii democraţi care, în timp ce ţineau mulţimile în tensiunea unei false optice egalitare, proectând lumea ca pe o aglomeraţie de indivizi geometric egali între ei, le băgau mâna în buzunar şi le luau tot.

Democraţia a devastat omenirea timp de un veac şi jumătate şi a pauperizat-o.

Ideologia ei a pervertit spiritele întorcându-le spre materialism şi ştienţism, spre doctrinele francmasonice şi ateism. In materie politică, ea a născut să desfiinţeze graniţele dintre naţiuni, să înfăptuiască statele-unite ale Europei în cadrul unei vaste republici a utopiei, reuşind în concluzie să provoace numai războaie, să întreţină vrajba generală, să dărâme tronuri, să alimenteze revoluţii pustiitoare în numele libertăţii, prefăcând ţări întregi ca Rusia, ca Spania, în vaste cimitire, unde regimul egalitar s'a stabilizat în moarte şi totul e la pământ ca după un ciclon apocaliptic.

In materie economică, democraţia a fost un krach imens. Sub legile ei falimentare, schimburile internaţionale au sfârşit prin a stagna aproape complet, pieţele s'au restrins, creditul s'a prăbuşit, dar a înflorit în schimb parazitismul imoral al marilor plutocraţi, al trusturilor al cartelurilor, autarhiile au ridicat ziduri de egoism feroce între state, războiul economic a devenit endemic.

Un singur comerţ a înflorit sub democraţie: comerţul de conştiinţe — sperţul. Şi o singură industrie: industria traficului de influenţă.

România a cunoscut tot acest dezastru democratic din plin. Timp de şaptezeci de ani ea a fost în puterea tiranilor irresponsabili din partide. A fost abandonată în mâinile unor banditi care se numiau deputaţi ai votului universal şi care votau legile cu jetoanele consiliilor de administraţie unde huzureau. A fost la cheremul sperţarilor, al skodacilor, al gross-kageriştilor.

Statul român, sclav al partidelor şi al coteriilor politice, — cine contestă lucrul acesta? — a fost timp de şaptezeci de ani un vast biurou de plasare al clientelei electorale dela club.

Slujbele se ocupau — ce trist e adevărul acesta! — pe o carte de vizită, favorurile se acordau între spasmuri pe canapeaua parfumată a demnitarilor democraţi, fondurile secrete se transformau în blocuri pentru amante, agricultura muria ca să poată trăi sardanapalic câţiva piraţi şi mari cavaleri de industrie, totul era putred, corupt, decăzut. Pe urma

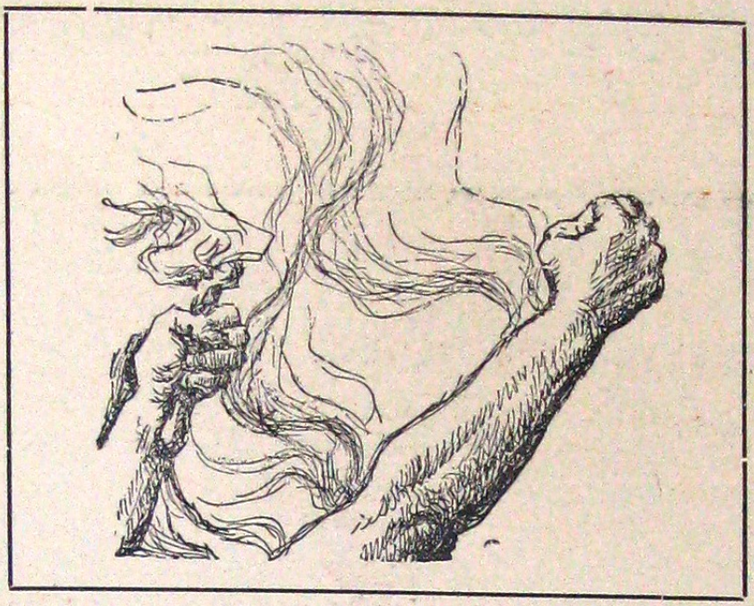

democraţiei s'au ridicat ideologiile protestatare care cereau puterea în numele lozincilor sângeroase de răzbunare şi a unui mit, dar nu în numele unei doctrine constructive.

Instabilitatea regimului se răsfrângea în conştiinţe sub forma unui provizorat neurastenizant, după care omul acceptă disperat orice mântuire, chiar mântuirea în haos.

Toată lumea era de acord că starea aceasta febrilă nu mai putea dura. România întreagă dorea o schimbare. In locul sfâşierilor de până aci, o împăcare generală între fraţii înverşunaţi de partide. In locul provizoratelor, un regim stabil de continuitate. In locul dumicării în partide, marea coeziune, marea unitate românească. In locul vraiştei, organizare.

Pe scurt: în locul dezordinei politice, economice, financiare şi sociale: ordine.

România avea, într'adevăr, nevoie de o ordine severă.

Dar ordinea vine din autoritate. Vai, autoritatea care aici abdicase ca să facă loc anarhiei partidiste...

Era deci mai întâiu nevoie de restaurarea acestei autorităţi, care nu putea porni decât din voinţa Regelui.

Autoritatea, să ne înţelegem, nu este cam cum şi-o închipuia d. Goga: un principiu, o lozincă. Este un fapt. Ea nu se spune. Se exercită. De aceea, în loc să ţină un discurs la radio, Majestatea Sa a preferit să treacă la fapte, să desfiinţeze partidele, să modifice constituţia, să scoată reumatismul politicianist din încheeturile Statului şi să înceapă reconstrucţia ţării pe un şantier de muncă, nu de vorbe.

Regimul acesta, nouă ne-a plăcut dela început. De ce? Simplu: fiindcă este regimul preconizat timp de trei ani de grupul dela această revistă şi fiindcă îl vrea şi Regele.

De trei ani d. Nichifor Crainic şi noi frământăm aici câteva idei care ne deosebesc categoric de ceilalţi naţionalişti. Diferenţele acestea care au dus uneori la diferende acute, se cunosc. Cititorii noştri le ştiu şi nu mai e nevoie să le amintim acum. Ele vin toate din modul nostru liber de a concepe naţionalismul românesc, — naţionalism autocefal, care nu poate fi înşirat ca o raţă pe axele Europei, în politica externă, şi care are în politica de reconstrucţie internă nu un mit, ci un program clar, zămislit de o minte care gândeşte cuprinzător pe realităţile noastre naţionale.

Programul acesta, al Statului etnocratic — cum l-a numit d. Crainic, — a fost publicat în câteva numere consecutive din revista „Sfarmă Piatră“ şi reprodus apoi în broşură.

D. Istrate Micescu, unul dintre colaboratorii M. S. Regelui la noua constituţie, — după cum ne informează d. prof. Iorga, — l-a citit. D-sa a făcut chiar unele observaţii în marginea lui şi probabil că a reţinut câte ceva din el. Fapt e că în unele din principiile noului statut al României, noi am recunoscut idei care ne sunt comune. D. Nichifor Crainic, în articolul d-sale „Dela democraţie la etnocraţie“ a vorbit despre unele.

Dar ideia cea mai de seamă din programul nostru se desprinde din capitolul lui final, în care, după criminalizarea jafului în averea publică, pentru refacerea ţării, se preconizează „un mare plan constructiv executat de echipe guvernamentale alese din elitele profesiunilor şi controlat de parlament sub imediata supraveghere a M. S. Regelui.

In Statul etnocratic, Regele e factorul dinamic al întregei opere de creaţie românească. Regimul profesional culminează convergent în autoritatea regală.

Marele plan de reconstrucţie a Statului etnocratic angajează întreaga naţiune, prin profesiuni, la munca de creaţie, sub tutela şi autoritatea Majestăţii Sale Regelui“.

Ideia aceasta o găsim nealterată în noua constituţie.

Dacă observaţi bine, ea suprimă partidele politice din viaţa ţării, dar spre deosebire de naţional-socialismul nemţesc şi de fascismul italian, **INLATURA ŞI PARTIDUL UNIC.** Partidul unic, în cele două ţări totalitare, este instrumentul revoluţionar cu care conducătorii lui au cucerit puterea pe calea loviturei de forţă, ca d. Mussolini, sau pe cale plebiscitară, ca Hitler. El are merite indiscutabile în revoluţia italiană şi cea germană. De aci şi regimul de favoare de care se bucură în stat.

Să ne uităm însă bine: partidul unic este o pacoste, un parazit pe spinarea Statului şi, cum se prezintă lucrurile în Germania, un element de primejdioasă discordie. Gândiţi-vă la biurocraţia partidului unic care se suprapune pe organismul statului şi care e plătită din visteria ţării, la miliţiile acestui partid care costă şi ele bani şi care sunt o a doua armată în Stat, gelozindu-se cu armata regulată a ţării. Gândiţi-vă numai la atât şi veţi conveni că partidul unic este astăzi o mare problemă chiar pentru dictatorii ridicaţi pe scutul lui.

In viziunea de ansamb'u a programului etnocratic, statul corporativ se realizează fără ajutorul partidului unic. Cunoscând realităţile româneşti, autorul lui a văzut reforma înfăptuită nu de un dictator impus de pretorieni; ci de însuşi Regele ţării care e, factorul dinamic al întregei opere de creaţie românească; regimul profesional culminând convergent în autoritatea regală“.

Acesta este şi sensul reformei constituţionale.

Se înţelege de aici că, din moment ce nimic nu se mai interpune între ele, fuziunea morală şi politică a naţiunei cu Statul se poate realiza nestingherită. Şi de unde în democraţie naţiunea era divizată în cluburi, redusă la starea de turmă electorală, înbătată de ţuica partidelor demagogice şi la o simplă ficţiune parlamentară gras remunerată de consiliile de administraţie, de unde sub acest regim al individualismului paralizant, al favoritismului şi al deşucherii ea, în haina electorului, cerşea favoruri deputatului, care la rându-i le cerşea şi el ministrului, care apoi cerşea votul deputatului, care cerşea sufragiile electorului, în statul profesional ridicat în cultul muncii, naţiunea scoasă din acest cerc vicios, formează o perfectă unitate politică şi morală cu statul, deasupra căruia se arcueşte, ca o cupolă protectoare, autoritatea regală.

Să dăm acum slavă Regelui că ne-a salvat de sub tirania democraţiei.

Să credem în gândul cinstit, în tâmpla şi în puterea Lui!

Al. Gregorian

Abonamente la „Sfarmă Piatră“

lei 300 pe an, 175 pe şease luni

„CUM SE RIDICĂ UN STAT"

II

In acest mic colţ occidental, nici prea apropiat nici prea îndepărtat, în centrul unuia din marile drumuri ale civilizaţiei, această ţară care nu există de ieri de alaltăeri, care are o fizionomie şi-o istorie, este chemată să-şi marcheze poziţia. N'am fi înţeles nimic din lecţiile epocii noastre şi n'am fi profitat nimic, dacă armata portugheză ar fi rămas numai instrumentul prin care se înlocuiesc câţiva oameni prin alţi oameni, particularisme prin alte particularisme, ambiţii şi vanităţi prin alte vanităţi şi alte ambiţii.

In faţa naţiunii, — rău deşteptată din amorţeala sa, ridicându-se penibil dintr'un pesimism bolnăvicios, forţată de circumstanţe să-şi apere numele, viaţa, istorica sa misiune civilizatoare, — acel care guvernează nu poate găsi interes în schimbările superficiale care lasă intactă cauza relelor, ci numai în transformările economice, sociale şi politice profunde, pe care noui obiceiuri şi noui concepţii de viaţă socială le provoacă şi le garantează. Din înălţimile de unde trebuie să fie examinată problema, nu se văd bine nici susceptibilităţile personale, nici interesele meschine, nici rivalităţile, nici grupările, nici partidele. Singură naţiunea se distinge şi contează în viaţa sa, în necesităţile şi 'n dorinţa sa de progres; de aci, această încercare îndrăzneaţă a unei politici *fără politică*, sau mai bine zis, a unui guvern *fără politică* care o nebunie şi a fost o fericire pentru toţi. Era cel puţin o teză nouă, demnă de-a fi încercată, printre diviziunile oamenilor şi existenţa dezolată a unei ţări care continua să aibă foarte mulţi oameni cari s'o iubească dar, prin fatalitatea evenimentelor, foarte puţini care s'o servească.

Dacă presupunem că s'a făcut totul sau, dimpotrivă, că nu s'a făcut nimic, nu înţelegem ceeace se petrece, nici dificultatea a ceeace ambiţionăm. O revoluţie atât de mare şi atât de profundă, sau nu ajunge niciodată la nimic, sau se face prin lenta absorbţie a principiilor noui care inspiră viaţa oamenilor şi ea va fi cu atât mai înaintată, cu cât o vom resimţi mai mult în noi înşine.

❖

Revoluţia nu trebue numai să fie profundă în obiectivele sale, ci şi serioasă în procedee. Înţeleg prin aceste două lucruri: sinceritate şi gravitate.

Lucrul serios este mai întâi conformitatea sentimentelor cu ideile şi conformitatea actelor cu principiile. In viaţa publică, ca şi în viaţa privată, lipsa de sinceritate obosește: nici un regim politic care întrebuinţează minciuna ca metodă de guvernământ sau care se mulţumeşte cu adevăruri convenţionale nu poate avea credit în sufletul popular.

Pentru noi nu există false acuzaţii ca armă politică, nici fapte în afară de cele care au fost controlate, nici promisiuni care să nu fie anticiparea unui plan cu siguranţă realizat.

Dacă suntem împotriva abuzurilor, nedreptăţilor şi neregularităţilor administraţiei, în contra favoritismului, desordinei, imoralităţii,

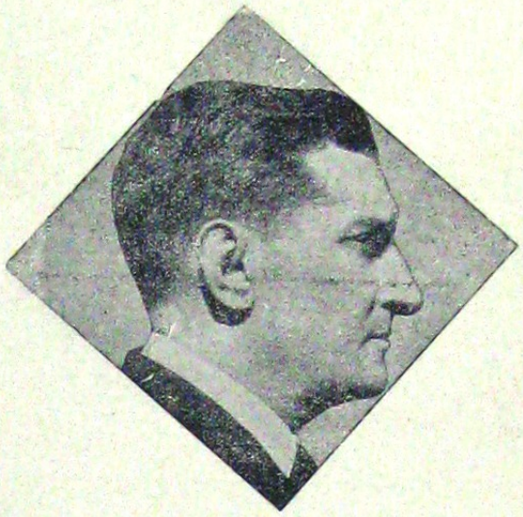

OLIVEIRA SALAZAR

aceasta-i din cauză că faptul acesta corespunde unei serioase idei de guvernământ şi nu unei atitudini politice la a cărei umbră noi să comitem aceleaşi abuzuri şi aceleaşi nedreptăţi. Vai de acei cari încearcă să îmbrăţişeze aceste principii de salvare naţională, declarând că ne urmează în opera revoluţionară şi ştim că voim să ridicăm îndrăsneţ, cu ajutorul reformelor sociale, nivelul economic şi moral al poporului, şi cari în fond nu pretind de cât să adoarmă, în speranţă, revendicările cele mai vii şi să profite de pacea pe care am încheiat-o cu ei, spre a uita exigenţele justiţiei. Aceştia nu sunt de-ai noştri, nici nu sunt cu noi.

Partea serioasă este, în al doilea loc, greutatea gândirii şi-a acţiunii. D'Ormesson a scris, cu privire la regele Belgiei şi la moartea sa, aceste fraze frumoase: „Albert I era serios. Iată cuvântul care spune totul. El era conştiinţa făcută rege şi aceasta-i ceeace poporul său şi toate popoarele au simţit. Căci poporul este serios. Viaţa este serioasă. Munca este un lucru serios. Este serios să-ţi câştigi viaţa, să munceşti sau să mânuieşti unealta, să creşti copii, să lupţi contra boalei, contra încercărilor, să economiseşti pentru a-ţi asigura bătrâneţele. Credeţi-mă, massele au intuiţii profunde. Ele ştiu să distingă şi cel care posedă această concepţie a *seriosului* şi pe cel care nu o posedă deloc". Să ne explicăm: lipsa de serios în viaţa publică, este la baza mai mult decât a unei mişcări politice.

In semi-izolarea muncii mele, caut să ies din mine însumi şi să asist ca simplu spectator la opera guvernamentală; m'aş simţi nenorocit dacă, complet absorbit de acţiune, aş ajunge să-mi pierd facultăţile critice. Viaţa ţării trece prin faţa guvernanţilor în procese, reclamaţiuni, cercetări, proiecte şi legi — tristă sau bucuroasă, optimistă sau dezolată, umilă sau orgolioasă, — cum este în realitate. Şi lucrul acesta este grav. Pacea sau războiul, ordinea, autoritatea, disciplina, creditul statului, onoarea naţiunii, munca, educaţia, bătrâneţea, tinereţea, omul care-şi paşte vitele, muncitorul care-şi conduce maşina, femeea care-şi alăptează copilul, — totul este prea serios, pentru a nu fi o preocupare constantă şi a nu lăsa în suflet urme adânci.

Gravitatea vieţii nu implică neapărat doliul tristeţii, pesimismul, descurajarea; ea este, dimpotrivă, foarte compatibilă cu bucuria poporului, cu jocurile, graţia şi râsul. Ea pretinde simplu, ca lucrurile serioase să fie tratate serios. Iată pentruce micile conspiraţii de promenadă, planurile revoluţionarilor şomeuri, proiectele care vor aduce fericire şi abundenţă, pentrucă ele doar sunt publicate în *Jurnalul Oficial*, cabinetele de prieteni, combinaţiile nepotismului, împărţirea locurilor şi crearea haosului de unde vor ieşi apoi, spontane, ordinea şi lumina, lasă deoparte realităţile naţionale şi nu sunt, în general, decât jocuri copilăreşti, mici tragedii familiare, sub ochiul vigilent al părinţilor.

In sfârşit, revoluţia dela 28 Mai este curat populară prin preocuparea sa de-a fi în contact direct cu sufletul poporului şi aceea de-a satisface nevoile sale cele mai urgente.

Un ziarist francez a fost primul, cred, în a afirma cu îndrăsneală în faţa Europei, că decadenţa parlamentară şi aceea a discuţiilor sale sterile, nu însemnau deloc o cât de mică ingerinţă a naţiunii în treburile publice, şi că era chiar perfect compatibilă cu o mai strânsă alianţă a guvernanţilor şi-a popoarelor.

Cazul portughez ilustrează el singur această teză.

Scrisoare unei necunoscute...

Intr'un tramvai din capitală, se aflau alături — prin nu ştiu ce capriciu al soartei—o tânără doamnă elegant îmbrăcată, şi o ţărancă de vârstă mijlocie, care — mi-am închipuit eu — venise la Bucureşti să aducă niscaiva merinde vre-unui fecior luat la cătănie. Desigur, biata femee nu ştiuse că la vagonul din urmă se plăteşte cu un leu mai puţin, şi de aceea se suise la cel dintâi, fără să-şi închipuie că va stinghera cu hainele şi desagii ei, pe bucureştenii subţiri care călătoresc cu clasa întâia. Liberându-se un loc, doamna cea elegantă, deşi ceva mai departe, s'a crezut desigur îndreptăţită de rangul şi gingăşia ei, să-l ocupe. Dar ţărancă în dreptul căreia se liberase locul — uitându-şi se vede teapa — şi-a aşezat desagii pe scaun, atingând puţin haina scumpă a vecinei sale, şi s'a aşezat apoi şi ea. Doamna, speriată ca de o mare catastrofă şi jicnită profund, şi-a scuturat indignată haina pe care — cu toată atenţia mea — n'am descoperit nici o urmă de murdărie, şi strâmbând nasul cu desgust, a murmurat: „ţărancă obraznică!"

Mi-am înăbuşit uşor revolta care se ridica în mine, şi n'am simţit decât o milă adâncă, nu pentru femeea simplă, cu mâini aspre şi bătătorite dar curate, cu mintean de dimie şi cu desagi vărgaţi, ci pentru doamna cu blană scumpă şi mâini albe, dar cu sufletul mic şi gol. Şi nu m'am mirat decât de un singur lucru: cum putuse încântătoarea doamnă, să-şi exprime indignarea în limba ciobănească a acestui popor de ţărani — cnisiţi şi cuminţi, nu obraznici — şi nu într'o limbă mai cultă decât a noastră.

Am privit atent pe cele două femei atât de departe una de alta, (natural, cu foarte multă precauţie, ca să nu fiu şi eu blagoslovită cu acelaş calificativ), căutând în figura doamnei atât de grav insultată, vre-un amănunt care să arate că aparţine altei rase, străină sufleteşte neamului nostru. Nu vreau însă să o insult şi mai mult, atribuindu-i cine ştie ce origine, deşi — Dumnezeu să mă ierte — aş fi fericită să fie aşa.

Stimată doamnă, care ţi-ai dus batista parfumată la nas, ca să înăbuşi mirosul greu de lână aspră, pe care îl răspândeau hainele vecinei dumitale; de eşti evreică, nu uita că din munca istovitoare a acestor ţărani obraznici dar săraci şi din cale afară de răbdători, ţi-se plăteşte eleganţa.

Iar dacă eşti românca, şi ar fi dureros să fie aşa, nu uita că din orice treaptă a protipendadei ai face parte, nu se poate, ca la rădăcina lui, neamul dumitale să nu fi fost tot neam de ţărani. Gândeşte-te că haina şi chiar gradul de cultură şi de civilizaţie, nu fac nobleţea cuiva, ci frumuseţea sufletului şi delicateţea purtării sunt adevăratul blazon. Fă un suprem efort, frumoasă doamnă, şi caută să cunoşti mai bine pe ţăranii aceştia pe care îi priveşti cu atâta silă dispreţuitoare. Vei afla atunci că nu sunt de loc obraznici, şi în loc să priveşti cu desgust pe oamenii aceştia simpli şi naivi, dar inteligenţi şi blajini, vei învăţa să-i preţuieşti şi să-i iubeşti, şi vei regreta poate un gest şi o vorbă necugetată.

Mariana Ionescu

„Epurație" în lumea sovietică

De câteva zile, o nouă afacere cu răsunet mondial, a venit în sprijinul gazetelor, furnizându-le material de senzație: Procesul dela Moscova. Publicul are nervi tari; s'a obișnuit cu porția lui zilnică de știri extraordinare și are deplină încredere în jocul întâmplărilor, care-i ține la dispoziție un teatru imens cu cele mai reușite drame. Curiozitatea este o necesitate psihologică, iar faptele cu ecouri mai deosebite intră și ele cu deplină justificare în rația alimentară a omului. Dar pe cât de comod este să fii simplu consumator, fie și numai de știri senzaționale, pe atât de tragică este situația celor pe care fatalitatea îi însărcinează să ofere subiecte de discuții lumii. Nefericiții aceștia, merită și ei un dram de recunoștință din partea anonimilor pe care-i întreține și-i animă prin împlinirea destinului lor, sau numai din vrutul altora în a căror putere stau.

Scriu aceste rânduri cu un sentiment de compătimire omenească, pentru cei douăzeci și unu și alții câți vor mai fi, care în momentul de față ocupă primul loc într'un spectacol ce va sfârși, desigur, în fața plutonului de execuție. Nu-mi sunt simpatici de loc. Dimpotrivă, pentru actele lor de cruzime săvârșite până aci și pentru lupta demonică în care au stăruit cu bestialitate, pentru toate ororile în care s'au complăcut de douăzeci de ani încoace, ar trebui să zâmbesc cu satisfacție la veștile ce ne vin dela Moscova.

Dar sufletul nostru e altfel decât al lor și tocmai în distincția aceasta stă rațiunea care ne subjugă în slujba binelui, a adevărului și a oricărei virtuți. Este și aceasta o pedeapsă și încă foarte cruntă: compătimirea cuiva, pentru protivnicul ajuns cândva pe culmile năzuințelor sale.

Vasăzică la Moscova, înaltul tribunal militar al statului sovietic, simplifică în momentul de față liniile foarte complicate ale unor existențe ce s'au voit grandioase, și le face formalitățile spre a le deschide calea în neant. Cum s'a putut ajunge aici? Sunt oameni care au făcut parte din primul mănunchi al revoluționarilor bolșevici, sunt însăși organizatorii loviturii comuniste și ai republicii întemeiate de ei, și sunt aceia care n'au ostenit o clipă în aplicarea celei mai sângeroase tiranii pentru menținerea stărilor impuse de ei. Atunci, când Rusia țaristă s'a rupt din încheieturile ei seculare și s'a prăbușit în haosul înfricoșat al anarhiei roșii, oamenii aceștia care stau astăzi în boxă, erau pe culmile grandorii, stâlpi ai noului imperiu, alături de alți câțiva tovarăși care primeau sceptrul atotputerniciei. In fiecare dintre ei se întrupa spiritul lui Karl Marx, cu toată ura și veninul din care s'a născut spada lui Antichrist. A fost o beție cruntă a instinctelor și a ochilor însângerați dar în „tovărășia" aceasta va fi fost desigur și un lanț al prieteniei care-i strângea pe toți laolaltă, precum îi adunase și'n vremea când se aflau numai în tranșee. Nu pot să nu-mi închipui, că idealul lor, de orice calitate va fi fost el, nu i-ar fi apropiat cu dragoste reciprocă într'o strângere frățească a mâinilor, cu jurăminte de prietenie caldă și nepieritoare. Mișcările acestea, măcar în epoca lor de pregătire, rezistă mai ales prin impresionanta solidaritate a membrilor, prin spiritul de unire și de ajutorare dintre ei. Unul se recunoaște în celălalt și fiecare multiplică tipul caracteristic al conducătorului.

E sistemul de organizare al comunismului, prin care o utopie a putut la un moment dat să-și asigure o armată imensă de luptători.

Și iată că azi, lucrurile se 'ntorc pe dos.

Sistemul e falimentar, iar logica lui răsturnată. In Rusia „imensei fericiri", s'a ajuns dintr'o dată să se descopere că la temelia așezării ei, fiecare tovarăș reprezenta o mare încărcătură de dinamită, pregătită în taină pentru celălalt. „Omul de oțel" — d. Stalin — avea misiunea ca să refacă cel de-al doilea imperiu roșu, pe baza identificării acestor foarte incomode prietenii. Programul său de conducere a stat în acea operă de „epurație", care a început cândva, dar nu se știe când va sfârși și cu cine.

Ce înseamnează a face epurație? A elimina tot ce ți se pare că e nesănătos, necurat și primejdios. Foarte bine. E un principiu natural și unul la care te obligă higiena. Nu e nimic patologic într'o asemenea acțiune. Dimpotrivă. D. Stalin stă deci pe o bază foarte firească și foarte justă. Că la alți oameni, când săvârșesc astfel de opere, mai intervine și spiritul de toleranță, sentimentul generozității și al iertării, treaba lor. D. Stalin e „omul de oțel" și înțelege să lucreze cu intransigență și meșteșug desăvârșit, într'o chestiune a cărei răspundere o poartă, pe cât e posibil să se vorbească despre asemenea lucruri în patria sa.

Se pare că d-sa a vrut să facă dovada că moștenirea lăsată de Lenin n'a fost tocmai atât de fericită, cum susținea, bunăoară, amicul din București —d. Kalman Blumenfeld— și că în cercul tovarășilor se aflau intenții groasnice pentru împărțirea prăzii. Iată, deci, justificarea epurației.

Dar, dacă am înțeles justificarea unui asemenea program, ne îngăduim să facem rezerve asupra persoanei care-l aplică și asupra metodei care ușor se poate transforma în abuz ca să devină instrumentul de afirmare al celui care-l practică.

Cele ce se petrec în Rusia sovietică, mărturisesc o asemenea stare de lucruri, încă posibile după atâtea lupte îndelungate, duse în numele libertății.

Ceva, pare a se fi întâmplat totuși. V'aduceți aminte: cea dintâi decepție a lumii sovietice a fost demascarea lui Leiba Trotzki, fostul conducător al armatei roșii. Jidovul acesta avea idei și mai apocaliptice decât acelea pe care le înfăptuise. El voia pur și simplu să ațâțe un foc planetar, asta numai dintr'o nesfârșită dragoste pentru umanitate.

Par'că-l văd în închipuirea mea, cu figura aceea de asasin monstru, asvârlind vorba sinistră despre destinul lumii și stăruind în ea cu perversitate de demon, la un consiliu al demenții ajunse la conducere. Dar n'a fost numai atât, fiindcă până la urmă spectacolul l-ar fi ispitit și pe cel cu capul de oțel, precum s'a arătat în ultimul timp. Leiba și-a trădat tovarășii, dintr'o pornire ancestrală sau poate că numai așa îi dictau interesele lui. Și — dacă e să dăm crezare motivelor care au dus la epurație, Trotzki a făcut un cerc al trădării, cerc pe care ca om prudent l-a părăsit, preferând să vagabondeze dintr'un continent într'altul, decât să dea ochi cu justiția proletară. Iată-l trăgând pe sfoară împărăția stalinistă, căreia îi dă cu tifla dintr'un adăpost sigur, în vreme ce alții, vinovați sau nevinovați, plătesc cu hârcile lor, aventura trotzkistă. Un iudeu nici nu se putea să procedeze altfel.

Au rămas acolo o mulțime de oameni, bănuiți de legături adevărate sau numai imaginare, cu el, ca să refacă pe cont propriu procesul lui Trotzki. Sunt câtiva ani de zile de când se desbate această afacere, și nu e zi dela Dumnezeu să nu fie predați morții, în numele celui plecat, tovarăși numai unul și unul, pentru sabotaj, pentru trădarea proletariatului, pentru legături cu anumite state vrășmașe, pentru un plan de parcelare a Rusiei în favoarea altora, pentru câte și mai câte crime, toate etichetate cu un singur nume: LEIBA TROTZKI, comisarul de ieri al armatei. Unii dispar fără urmă, după o metodă ingenioasă practicată cu mult succes de „G. P. U.", nu numai acasă la ei, dar și pe teritoriul altor state. Alții sfârșesc mai nobil, prin procese răsunătoare, la care-și recunosc cu un cavalerism emoționant, toate crimele săvârșite sau numai pregătite. E o întrecere extraordinară între acești nefericiți în a se mărturisi în fața tribunalului, ca și cum ar face un act de mare bravură care să le aducă decorații. Ce urmează, se știe, — specialitatea indiscutabilă a vecinilor noștri. Toți dispar, împăcați că și-au făcut datoria în fața procurorului, numai Trotzki trăește. Aici e partea pe care nu mi-o pot lămuri eu. Par'că ar fi un mister, pe care-l dirijează din ascunzișul lui, demonul supraviețuitor, pentru niște trebuințe care, dacă nu pot fi știute, se pot bănui. Oricum, Trotzki nu e tiranizat și nu e urmărit nici de „Ceca" nici de „G.P.U.". Metodele pe cari le folosesc cu alții, lui nu i se aplică. El trăiește pentru ca să moară toți combatanții de marcă ai revoluției rusești.

Citiți lista celor douăzeci și unu, care, poate, până la apariția acestor rânduri, se vor fi și mutat în alte tărâmuri. Nu e glumă ce se face acolo și nu e numai o simplă trădare cu vagi înțelegeri complotiste. E pur și simplu o lichidare.

Nici în epoca prăbușirii țariste, Rusia nu s'a aflat într'un haos ca cel de azi. Atunci se știa încotro se pornește; se dărâma o lume pentru instaurarea alteia. Acum, un om dărâmă toți stâlpii pe care s'a așezat regimul bolșevic, cu sentimentul că imensa șandrama se va fixa definitiv, rezimându-se numai într'unul singur. Regimul acesta se distruge prin el însuși, prin metodele de care s'a folosit și prin religia crimei în care s'a bizuit. Nu va trece multă vreme și realitatea va confirma ceeace notăm aici. Fiindcă, dacă într'adevăr, aceștia sunt conducătorii, care stau pe banca acuzării și dacă acestea sunt faptele, pe care le mărturisesc, atunci, frumoasă conducere pentru un stat și frumoase perspective pentru viitor. Dacă ei înșiși complotau, pricepem ce înseamnează convingeri comuniste și pe ce bază de siguranță stă temelia sovietică. Dacă, dimpotrivă, procesele sunt simple înscenări, atunci suntem perfect lămuriți asupra solidarității și puterii morale de dincolo de Nistru.

Oricum, din punctul nostru de vedere n'avem nimic de zis. Cât timp se vor petrece asemenea lucruri la ei, nu putem culege decât indicii liniștitoare. Cu cât procesele se vor înmulți acolo, cu atât pacea lumii va fi mai sigură. Compătimim evident cu oamenii, dar dacă aceasta este condiția pentru conservarea binelui general, rămânem în acord cu rigorile ei. Sunt diferite legi sacre care guvernează viața omului; printre acestea se află și a ispășirii. La Moscova legea aceasta a început să se facă simțită, cu toată sfidarea ce i-a fost aruncată aproape două decenii.

Procurorii umanității care la noi veneau să apere pe orice vagabond iudeo-comunist, de data aceasta nu se mai grăbesc. O telegramă de protest, atât, și rămân cu conștiința împăcată. In democrația d-lui Stalin n'au curaj să pășească. Cum li s'a stins dragostea de oameni și de dreptate în fața căreia guvernanții noștri cădeau cu burțile la pământ!... Știu ei, probabil, ceva, despre Moscova, spre care au mers visurile de dragoste și frăția pumnului ridicat.

Pan. M. Vizirescu

Tot despre Grigorie Cristescu

Am făcut un mic popas în acțiunea noastră de chirurgie morală și intelectuală, îndreptată susținut, de două luni de zile, împotriva profesorului Gr. Cristescu. Un popas intenționat, dar neizbutit în rostul său.

Ni se spunea, deși nu credeam, că Gr. Cristescu așteaptă sfârșitul articolelor noastre, ca să cheme pe autorul lor în fața justiției. N'a făcut-o, pentrucă nu era posibil, deși i-am dat prilejul, după care se părea că suspină foarte nervos. Singura justiție în fața căreia nădăjduim să ne aflăm împreună, este Dumnezeu. Și cred că Atotputernicul m'ar trimite de-adreptul în lumina albă a raiului, dacă cel mai mare păcat al meu ar fi doar această aspră operație administrată prof. Cristescu. Căci să ne întrebăm: care păcat e mai grav: să furi munca altuia, sau să arăți cu degetul pe cel care fură? Răspundeți d-voastră.

Atunci când un condeiu nu-și impune o metodă riguroasă — aleargă pe hârtie mânat, nu de criterii obiective, ci de criterii subiective, iar scrisul nostru este liric. Lirismul înseamnă suflet, temperament revărsat în lumină — înseamnă miresme calde de crin care plutește în apele limpezi sau năvălitoare ale poeziei, unde-i stă așa de bine! Dar numai cu lirism nu se face știință și asta vrea să facă Gr. Cristescu. Că un Pierre Termier sau Vasile Pârvan, clocotesc în egală măsură de erudiție și căldură lirică în operele lor, să nu ne înșele. Nu este vorba la aceste venerabile figuri de efuziuni lirice cu rădăcinile în vânt, ci de erudiție vastă încălzită de înaltă pasiune științifică.

La Gr. Cristescu — să mă ierte răposații Termier și Pârvan, că li-l apropii! — fiind absentă atât erudiția cât și pasiunea științifică, a rămas doar un lirism sterp, care stoarce autorului afirmații de gravă semnificație, cum e cel următor: „Examenul aduce surprize — el e numai examenul de capacitate intelectuală — o, dar examen de capacitate creștină nu e..." Afirmația aceasta, pe care a găsiți în lucrarea prof. Gr. Cristescu: Predică și Cateheză pag. 20, este foarte ingrată și extrem de crudă pentru poziția autorului ei. Fiindcă examenul acestuia n'a fost nici cel puțin examen de capacitate intelectuală, nicicum creștină. Intelectuală nu, fiindcă ceeace e științific în lucrările lui, nu-i aparține. Creștină și mai puțin, pentru simplul motiv că furtul nu-i o virtute în ordinea creștină a vieții. Între aceste două poziții negative există o întreagă gamă de nuanțate excrocherii intelectuale, din care Gr. Cristescu și-a făcut par'eă singurul rost al carierii lui de dascăl.

De data aceasta să ne oprim la o altă lucrare a prof. Cristescu, lucrare de foarte mare importanță, fiindcă prin ea a fost definitivat la catedră. Este vorba de lucrarea: „Un catehet din veacul al XV-lea — Jean Charlier de Gerson. — Avem de-a face aici cu lipsa de metodă, cu plagiatul și cu șmecheria intelectuală. Lipsa de metodă nu-i o crimă — să zicem. Să ne oprim întâiu la șmecheria intelectuală a cărții.

Lucrarea începe cu o bibliografie, care cuprinde nouă autori. Dintre toți e folosit doar unul: Saubin, „Gerson, Traité du devoir de conduire les enfants à Jesus Christ. Paris, 1909". Citată în bibliografie, lucrarea aceasta are o trimitere la subsolul paginii unde citim: „2. Cuprinde traducerea în limba franceză, de care ne-am folosit în cea mai mare măsură". Sublinierea ultimelor cuvinte ne aparține și își are rostul ei, spune autorul, așadar, că a folosit traducerea lui Saubin în cea mai mare măsură. Lucrarea lui Cristescu însă nu-i altceva decât o traducere riguros exactă a traducerii lui Saubin, deși în notă lasă să se întrevadă că a folosit-o doar într'o măsură, fie ca și „cea mai mare". Asta ca să dea impresia că lucrarea poartă ceva din duhul personalității lui. Și apoi, ca să scape oricărei posibilități de acuzare, u'timul cuvânt al lucrării, la pag. 35 are o trimitere în josul paginii, care sună așa: „Limpezimea și adevărul ideilor înfățișate în această lucrare, fac de prisos orice comentar și orice încercare de actualizare". Ei bine, aceste evazive măsuri de prudență și le-a luat Gr. Cristescu, întâiu ca să prevină o eventuală acuză — ca cea de față — și apoi — dar mai ales — ca să i se poată atribui și lui ceva din meritul celor doi autori excrocați: Jean Gerson și Saubin. Și de ce aceasta? Pentrucă la trei ani după numirea la catedră, Gr. Cristescu avea nevoe de-o lucrare prin care să fie definitivat. A prezentat lucrarea aceasta, care, ca lucrare de seminar, m'ar face deosebită cinste nici ultimului student în teologie. Fiindcă este o traducere din limba franceză a unui text de 35 de pagini mari și late. Și tu, cogeamite profesor-agregat, ceri definitivarea pe baza ei. Că aceasta ți s'a dat, a fost din prea larga generozitate a comisiei de examinare, care nu bănuia probabil, cât de gâunoasă era personalitatea candidatului.

Dar nu-i numai atât. Dacă lucrarea în sine n'are nici-o valoare științifică pentru Gr. Cristescu, este un grav punct de acuzație împotriva lui.

După bibliografie urmează un Cuvânt înainte care vrea să fie personal, dar care în fond nu-i decât un alt plagiat. Am spus că'n bibliografie sunt citați nouă autori. Lipsește însă numele lui J. Bricout, din a cărui lucrare: „L'enseignement de catechisme en France (Paris-Bloud, 1922), se'nfruptă din plin Gr. Cristescu.

Dece nu citează numele acestui autor? Fiindcă, incapabil să articuleze un gând personal, n'ar fi putut fi definitivat cu o lucrare de 35 pagini dintre care vre-o 30 p. traducere din limba franceză și 2 pagini și jumătate de plagiat — în prefață.

Să dăm acum câteva fragmente:

J. BRICOUT

„...Et Gerson termine son traité par cet émouvant appel aux enfants qu'ils se plaisait à catâchiser et à confesser.

„Venez avec confiance: aucun piège n'est tendu dans le chemin... Nous nous communiquerons les biens spirituels, parce que je ne cherche pas vos biens temporels. Je vous donnerais la doctrine, vous me donnerez le secours de vos prières; nous prierons mutuellement...". Op. cit. p. 4.

„A sa dernière heure, il les reunit tous autour de son lit de mort, et les souplia de recommander à Dieu „son pauvre serviteur Jean Gerson". Op. cit. p. 5.

GR. CRISTESCU

„...El a fost un pasionat pentru educația copiilor, a acelor „floricele", care cresc în grădina lui Isus Hristos.

„Veniți, cu toată inima, noi ne vom dărui unii altora bogăția noastră duhovnicească: eu vă voiu da vouă învățătură și voi mie rugăciuni...".

„Se spune că, în ajunul morții lui, Gerson, după Sf. Liturghie, înainte de a da drumul copiilor pe la casele lor, i-a pus să rostească această mișcătoare rugăciune:

„Dumnezeul meu, Ziditorul meu, ai milă de sărmanul robul tău, Gerson". Pag. 3.

Și ciupiturile acestea din munca lui Bricout sunt presărate — fără nicio indicație undeva — în toată prefața. Credem că nu mai impresionează atât această elementară lipsă de onestitate intelectuală. — Și de-ar fi numai atât! — la Gr. Cristescu. Pentru o exemplificare a celor afirmate mai sus, dăm și-un fragment din traducerea franceză:

SAUBIN

INTRODUCTION

„Laissez venir à moi les enfants...

„Le Christ notre Legislateur suprême et notre Docteur, nous a enseigné, amplement par ses paroles, ses oeuvres et ses exemples, tout ce qui est nécessaire pour diriger la marche universelle de l'Eglise dans toutes les conditions et dans touts les dégrès qui les constituent: telle est la foi d'une ame droite"... p. 5.

CRISTESCU

INTRODUCERE

„Lăsați pruncii să vină la mine...

„Hristos, legiuitorul nostru cel mai mare și dascălul nostru ne-a învățat îndeajuns, și prin cuvintele și prin faptele și prin pildele vieții sale, tot celace ne este de folos, ca să întocmim mersul cel de obște al Bisericii, în toate stările și mișcările ei: căci așa cere dreapta credință...". p. 6.

Așa începe lucrarea și deși autorul precizează că doar folosește pe Saubin și traducerea lui, în realitate nu se mai folosește nici alt autor și ceeace e și mai grav nu se mai folosește nici pe sine. Iată acum sfârșitul lucrării:

SAUBIN

„Nous ne manquerons pas dans la misère d'ici bas des embrassements consolateurs de la grâce et de la dévotion; en attendant d'etre réunis à jamais dans l'éternelle gloire... C'est à cette gloire que Jésus Christ nous convie, nous tous à qui il ordonne d'être toujours des petits enfants, nous tous à qu'il repète affectueusement au fond de notre coeur:

„Laissez venir à moi les petits enfants". pag. 63.

CRISTESCU

„Și, înstrămtorările acestei lumi, noi nu vom duce lipsă de mângâerile harului și închinării, și vom adăsta senin strângerea noastră, în sobor în slava cea deapururea, Mântuitorul ne îmbie această slavă atunci când ne povățuește să fim, totdeauna, ca pruncii, și șoptește, cu dulcețe, inimilor noastre:

„Lăsați copiii să vină la Mine!", pag. 35.

Cu acest fleac de lucrare s'a definitivat Gr. Cristescu la catedră.

După ce a ajuns aici, cum știm cu toții și mai ales cum știu d-nii Nae Ionescu și Gh. Racoveanu, marii prieteni de astăzi ai lui Grigore Cristescu, și-a consolidat poziția tot cu mijloacele prin care a câștigat-o, adică prin fraudă, „șurubării" cum a spus la timp Gh. Racoveanu și rușinoase șmecherii intelectuale.

Nu știu dacă trebue să mai întrebăm ce fac forurile în drept!

Niță Mihai

PREDOSLOVIE

Indătinat cu țarina și glia,
M'a răsvrătit a rodului povară
Și mi-am arat în nopți târzii hârtia
Cu brazde lungi mulate 'n
[călimară.

Și-am semănat cu brațe larg
[deschise
Desțelinata dorului grădină
De-au răsărit recolte mari de vise
Pe lugeri grei, cu boabe de lumină.

Din romanițe, naibă și cicoare
Când vor sbura miresme rătăcite,
Imi voi căta cu fiecare floare,
Petalele pe vânturi risipite.

Și lăcrimând podoabele grădinii
În tânguirea toamnelor deșarte,
Vor sângera, pe lumea rece, spinii,
Dar vor rodi pe-o margine de carte.

C. Moraru-Balș

O RUBLĂ CIUDATĂ

de ARCADIE AVERCENCO

Ivan Sergheevici era o fire statornică și nu se mândrea cu ea numai din cauză că se purta cu oamenii modest și simplu ; aceste calități îl deosebiau mult de alți hoți, cari se aciuiau la cârciuma „Poiana", oameni în majoritate gălăgioși, obraznici și lăudăroși.

Activitatea lui Ivan Sergheevici era îndreptată într'o direcție bine determinată, dela care el nu se abătea nici în dreapta, nici în stânga : nu omora, dar nici nu muncea. Fura numai.

La oamenii cari nu furau se uita cu neîncredere, cu un ușor dispreț ascuns și se minuna, gândindu-se la viața lor :

— Dece nu fură și ei ?

După o cugetare îndelungată, își explica aceasta prin două motive ; logica necruțătoare a regimului social (dacă toți cei prădați ar începe să fure, n'ai mai avea pe cine prăda), apoi caracterul neîntreprinzător și nedibăcia persoanelor, care au preferat să-și câștige existența prin muncă.

— Dracilor, n'aveți decât să munciți ! își spunea batjocoritor, dar totuși blând, Ivan Sergheevici. Tot voi o să suferiți, pentrucă o să vă prad !

Și prăda.

Din când în când, această comedie omenească era întreruptă de antracte lungi, anume, atunci când Ivan Sergheevici era închis la pușcărie. Acolo avea putința să arunce priviri retrospective asupra drumului parcurs și să se liniștească la gândul că sistemul era fără greș : Ivan Sergheevici avea dreptul să prade, dar, în schimb, cei prădați aveau dreptul să-l bage la închisoare...

N'aveau decât să-l bage !

Astfel, nimeni n'avea putință să reproșeze altuia că era nedrept și să facă pe supăratul. După ce se elibera din închisoare, Ivan Sergheevici putea să începă o viață nouă: cei cari munceau, după ce se îmbogățeau, trebuiau să nu ascundă câteva lucruri, iar Ivan Sergheevici lua restul asupra lui.

Ivan Sergheevici fura de 25 de ani, de când se cunoștea. Dacă am socoti că cheltuia aproape 2000 de ruble pe an, atunci în tot cursul vieții, a furat lucruri și bani de 50.000. Această sumă ar trebui să stârnească și mai mult respectul nostru, dacă am ține seamă că nici un ban n'a fost câștigat prin muncă obișnuită, ci numai prin furturi.

❖

Era o casă boierească, frumoasă și confortabilă, care avea toate șansele ca să-i placă lui Ivan Sergheevici.

Amândoi — casa și Ivan Sergheevici — se găseau față în față, pe o stradă laterală și pustie. Unul din ei se gândea :

— Dacă scot geamul, sunt sau nu sunt pe fereastră ghiveciuri cu flori ? Le dau sau nu jos ?

O chibzuire îndelungată era riscantă: peste un ceas, minunatei nopți întunecoase îi vor face loc zorile. De aceea, Ivan Sergheevici și-a mușcat buza de jos, a tras cu un inel peste geam, a pus peste el o cârpă și, un minut mai târziu, a stat pe pervazul ferestrei, scrutând ager bezna de nepătruns din odaie. A sărit ușor cu picioarele goale pe parchet și, întinzând înainte mâinile lui sensibile, a pornit la întâmplare...

— Naiba să te ia !

Piciorul lui s'a împiedicat de ceva mare, moale și nemișcat. Căzând, Ivan Sergheevici s'a apucat cu mâna de speteaza unui jilț. Jilțul s'a izbit de masă, pe masă a hodorogit lampa... Ivan Sergheevici s'a aplecat și a văzut cum, într'o parte, a licărit o fâșie galbenă și verticală de lumină, care s'a transformat într'o clipă într'un dreptunghi. În ușă s'a arătat un om, luminat de o mică lampă.

Omul a întins lampa înainte și, curios, a întors-o în toate părțile, până când o rază de lumină a căzut pe Ivan Sergheevici, care stătea aplecat lângă masă.

Ivan Sergheevici a scos un țipăt, s'a ridicat și a dat buzna la fereastra deschisă, dar necunoscutul i-o luase înainte. Dintr'o săritură, fără să scape lampa din mâini, se așezase pe fereastră și întrebase zâmbind :

— Te-ai speriat ?

— M'am speriat, a mărturisit Ivan Sergheevici și, fâstâcit, a început să-și miște piciorul desculț pe parchet.

— Cum se poate să fii atât de nervos ?... Nu te teme. Stăpânul nu-i acasă.

Ochii lui Ivan Sergheevici au scânteiat, mirați. Hoțul a înbat :

— Cine ești d-ta ?

— Eu ? Știi că ești bine ? Haide, ghici : cine sunt eu ?

Privirea rătăcită a lui Ivan Sergheevici s'a oprit pe rând la sertarele trase afară ale biuroului, la o legătură mare și solidă, aruncată într'un colț, aceeași legătură de care se împiedicase hoțul cu un minut în urmă, la mutra lată și răzătoare a necunoscutului. Deodată, amândoi oamenii, uitându-se unul la altul, au pufnit în râs.

— Ia uite-te, domnule ! a dat din mâini Ivan Sergheevici. Am crezut că am dat peste stăpân. Am vrut să spăl putina. Ești singur aici ?

— Singur.

Dar cum ai intrat ? Geamurile erau întregi, ușa din față încuiată : o încercasem.

— Am deschis-o cu cheie. Am intrat și am închis ușa ca să nu dea cineva peste mine.

— Și dacă vine stăpânul ?

— Stă-pâ-nul ? În fiecare noapte bate cărțile la club, până la opt dimineața ! Avem timp să golim toată casa.

— Toată casa ? s'a mirat Ivan Sergheevici.

— Dar d-ta ce ai crezut ? Vai de voi, a râs al doilea hoț. Au trecut atâtea veacuri și, totuși, voi, hoții, n'ați învățat nimic. Ce simpli sunteți. N'aveți plan, stăpânire de sine, sânge rece... Tu, prostule, ai vrea să intri pe fereastră, riscând să te înhațe cineva, să șterpelești o pernă sau un palton de cinci ruble și s'oștergi... și ai crede că ai dat o mare lovitură !

— Dar tu... cum faci ? a întrebat Ivan Sergheevici, așezându-se pe legătură.

— Precum vezi !... Am pierdut o săptămână ca să văd cum trăește stăpânul, ce face, la ce oră se întoarce acasă seara. Și ce crezi dragă... Servitoarea e tocmită cu ziua, stăpânul vine spre dimineață și în toată casa nu există țipenie de om.

Ivan Sergheevici a oftat.

— Dar nu poate să se întoarcă acum ?

— Fii pe pace. Am informații sigure.

După o pauză, noul hoț a continuat :

— Și am hotărît să golesc toată casa până la cel din urmă cui. Ulicioara e retrasă. Cine să mă turbure ? Pot să lucrez liniștit. Am angajat două camioane, care vor veni dis de dimineață. Vin băeți de-ai noștri și scoatem toate catrafusele.

Ivan Sergheevici s'a lovit peste genunchi și a dat din cap entuziasmat.

— Halal !! Toate bagajele ?

— Da, băiatule. Până la cel din urmă cui și cea din urmă poză. Am și împachetat ceva.

— Ce dibaci ești, pezevenghiule !... Mă iei în tovărășie ?

— Dece nu ? E marfă berechet. Dar, dragă... Americanii, de cari prostul de tine n'ai nici o idee, spun că timpul e bani. Să ne apucăm de treabă ! Eu mă ocup de biurou, iar tu dă jos tablourile.

Noui prieteni s'au pus pe lucru. Obrăznicia și planul sigur al tovarășului au fermecat pe Ivan Sergheevici. Înfășurând tablourile în cearșafuri de olandă și legând cu frânghii teancurile de cărți scumpe, cu muchii de aur, Ivan Sergheevici se așeza din când în când pe jos și râdea solemn cu hohote :

— Halal de băeți ! Ce hoți există în ziua de azi !

— Tacă-ți gura, i-a spus odată tovarășul. În loc să faci treabă, răcnești... Pune lampa în ladă și vezi să nu spargi rezervorul! Mi se pare că-i de porțelan. Parcă voi înțelegeți ceva ?

Ivan Serghevici se trudea, se învârtea prin odaie, înpacheta, deslega nodurile frânghiilor, desfăcea — cu dinții săi ascuțiți — legăturile și în tot acest timp, trăgea, entuziasmat, cu coada ochiului la tovarășul său. Acesta, după ce a împachetat bibelourile depe o etajeră și un geamantan, s'a trântit într'un jilț și și-a aprins o țigară.

Tovarășii mai aveau mult de lucru, dar întreg chipul celui de-al doilea hoț arăta că încredințează restul lui Ivan Sergheevici, care, cu fața nădușită, se apropia mereu în fugă de tovarăș, cu vre-un album de fotografii și întreba scurt :

— Să-l iau ?

— Ia-l, Vania. Ne va prinde bine.

— Să iau și șervețelul ăsta ? Oare ? Ce să facem cu el ?

— Dar ce-ți face șervețelul ? Dece să-l lăsăm ? Hai, dă-i zor ! Acuș vin băeții cu camioanele și noi nu suntem gata.

Și, în loc să ajute pe Ivan Sergheevici, obosit și plin de praf, fuma și se uita pe fereastră. Se crăpa de ziuă...

Au venit „băeții cu camioanele". După ce totul a fost împachetat și legat, Ivan Sergheevici, abia mai ținându-se pe picioare din cauza oboselii, și-a permis să-și aprindă o țigară.

—Hai, hai, nu mai fuma! s'a răstit la el tovarășul nemilos. Ajută la căratul lucrurilor. Acuș pică stăpânul.

— Dar tu dece nu ajuți ? l-a întrebat șfios Ivan Sergheevici.

— Am ajutat destul ! Am muncit înainte. Nu arunca țigara pe covor. Dacă-l arzi, nu luăm pe el nici jumătate din preț. Parcă voi înțelegeți ?

Afară era rece. Picioarele desculțe simțeau umezeala ce însoțește zorile.

Tovarășul lui Ivan Sergheevici a ieșit și el în stradă, privind indiferent cum încărcau „băeții".

— Gata, băeți ? a întrebat el.

— Gata.

Atunci tovarășul a întors fața somnoroasă spre Ivan Sergheevici și i-a spus, zâmbind :

— Acum, du-te sănătos.

— Cum să mă duc ? s'a speriat Ivan Sergheevici. Dar lucrurile ? Dar împărțeala ?

— Care lucruri ?

— Lucrurile pe care le-am strâns.

— Sunt ale tale ?

Ivan Sergheevici s'a supărat.

— Dar nici ale tale nu sunt !!

— Ba sunt ale mele.

— Cum adică ? Doar nu ești proprietarul lor ?

Necunoscutul a râs.

— Bă ! Nu ți-am spus că hoții sunt proști ? Cine crezi că sunt ? Fireste că sunt proprietarul lor. Mă mut în altă casă și de aseară am început să-mi strâng lucrurile... Ai venit tu... Mi-ai fost de folos... N'am nimic cu tine. Îți mulțumesc că mi-ai ajutat. Barem ai câștigat o rublă prin muncă cinstită. He-he ! Nu vreau ca cineva să muncească pentru mine degeaba. Na ! Pentru munca ta cinstită.

Proprietarul a scos din buzunar o rublă și a băgat-o în mâna lui Ivan Sergheevici.

. . . . . .

Răsărea soarele, când Ivan Sergheevici își târa picioarele pe o stradă pustie, nemulțumit, doienindu-se, cu o rublă de argint, strânsă într'un pumn murdar.

Firea statornică a lui Ivan Sergheevici ar fi putut să pară ciudată unui om redus și neînțelegător ; această rublă, câștigată cu o muncă grea, de trei ceasuri, îi ardea mâna. Trecând peste pod, Ivan Sergheevici a scuipat, a scos o înjurătură trivială și a svârlit idiota rublă în apă.

Din rusește de **R. Donici**

Medievală

Armurile visează castelanii,
Sub panoplii, în mucede saloane,
Cu umbre vechi acoperind blazoane
Și galerii cu mici, teșite crani.

Din lucii mângâieri răsar icoane,
Stăpânii gliei ce-au răpus tirani,
Eroii desrobirei Transilvanii,
Iobagii, regi ai sfintelor canoane.

Magnați au împietrit sub vise grele
Alături de comorile regale
Pe care le-adunau cu mâini rebele.

Mai luminate, fețele vasale
Își scutură uitarea depe ele
La amintirea vremii feudale.

Vasile Culică

Revista presei externe

L'Action Française

La 21 Martie se împlinesc 30 ani de existență ai gazetei, 30 ani de luptă nesovăitoare. Gazeta aceasta cu pagini puține și aspect modest, face mai mult decât o mie de cotidiane cu pogoane de pagini, — căci ea a intrat de-acuma în istorie. Prieteni ai gândului și cărților lui *Charles Maurras*, trimitem omagiul nostru îndepărtat pentru marea aniversare.

*

Rânduri frumoase pentru moartea lui *D'Annunzio*, „ce crepuncule d'une vie qui fut l'aurore merveilleuse d'une grande nation", scrie *Ch. Maurras*. Amândoi prezintă unele strânse afinități intelectuale, împărtășind aceeași concepție a ordinei clasice de viață, a echilibrului bazat pe ierarhie și ordine, împotriva haosului democratic și comunizant. Dacă între ei n'a existat o prietenie mai strânsă, este fiindcă ascetismului lui *Maurras* nu-i convenia stilul de viață epicureic și nitzschean al lui *D'Annunzio*, pe lângă influențele prerafaelitismului englez, prin *Burn Jones* și *Dante Gabriel Rosetti*, și romantismului german asupra acestuia, pe care *Maurras* le socotește ca abateri dela linia pură a spiritului clasic. De vină este însă structura sufletească a lui D'Annunzio, spirit mirandolian și proteic, ca toți marii eroi ai Risorgimento-ului italian, spirit „délicieusement ouvert a toute rose des vents".

Gabriele D'Annunzio, mesagerul de glorie al lumii latine, — mai mult decât unul din părinții fascismului — a fost unul din promotorii acțiunii contra-revoluționare dela sfârșitul veacului trecut și unul dintre penații naționalismului italian, așa cum s'a manifestat dela 1905 la 1912, cu grupurile dela *Regno* și dela *Idea Nazionale*.

*

Creația dragostei nu e numai copilul, scrie *Léon Daudet*. Ea este deasemenea cartea, tabloul, poemul, drama și muzica. Dragostea lui *D'Annunzio* cu marea tragediană care a fost *Eleonore Duse*, a dat naștere celei mai frumoase cărți a lui, *Focul*, tot așa precum mai înainte dragostea *Mathildei Wesendonck* inspirase lui *Wagner nemuritoarea Tristan și Isolda*.

*

Colonelul La Rocque, care anunțase, într'o cuvântare dela 19 Februarie, că va denunța pe adevărații șefi ai cagularzilor, a declarat recent judelui instructor că n'a avut niciodată această intenție.

*

Revoluția este ca Saturn. Își devoră copiii proprii, scrie Léon Daudet. Prin ultimele evenimente din țara dela răsărit, zeița Nemesis își dovedește domnia implacabilă.

*

Anglia se înarmează vertiginos. De aceea este tare și poate sta de vorbă cu cine vrea și cum îi place, scrie *Jacques Delebecque*.

*

Pe frontul dela Teruel, calm până acum, au reînceput ostilitățile. Aviația naționalistă se dovedește foarte activă.

Miniștrii guvernului național s'au întrunit pentru a designa pe reprezentanții diplomatici cari vor fi trimiși în România, Jugoslavia, Grecia și Turcia.

Franța nu este suficient înarmată. De aceea, la Camera franceză se discută posibilitatea creerii unei Casse autonome a Apărării naționale.

La Stampa

Intreaga Italie e covârșită de marele doliu al morții lui *Gabriele D'Annunzio*. Funeraliile poetului au avut toată strălucirea cuvenită marilor eroi, ultim nimb de glorie pământească în pragul gloriei de dincolo de moarte. Nu putem, în spațiul acesta restrâns, să dăm amănuntele ceremoniei funebre, care de altfel s'au dat în gazete. Rămășițele poetului, surprins de moarte la masa lui de visuri, se odihnesc astăzi în Mausoleul luptătorilor căzuți la Fiume, așa cum însuși lăsase scris în testament.

Isvoarele culturii lui D'Annunzio sunt la fel de variate ca și prodigioasa lui operă. Maeștrii formațiunii lui intelectuale rămân totuși autorii clasici, în special cei latini. La curent cu toate manifestările spirituale, D'Annunzio a fost activ, extraordinar de activ și fertil, până în clipa morții. De pe urma lui rămân o mulțime de manuscrise, al căror studiu și editare vor începe de-acum încolo. Alături de scriitorul conștiincios și preocupat de cele mai subtile nuanțe ale expresiei verbale, ca un Eminescu al limbii italiene, a crescut în sbor avântat celălalt D'Annunzio, omul, eroul. „Poetul e ca și intrat, scrie *Francesco Bernardelli*, nu numai în istoria artei și a civilizației; ci în istoria vie, în istoria popoarelor tinere, tari și înflăcărate".

*

Intinse comentarii provoacă venirea la Roma a colonelului *Beck*, a cărui personalitate este mult apreciată în cercurile politice italiene. Figură de realizator și constructor, col. Beck este „una dintre forțele cele mai vii și inteligențele cele mai clare de care dispune Europa".

*

La Universitatea din Roma a avut loc comemorarea solemnă a lui D'Annunzio. Profesorul *Ferdinando Neri*, decanul Facultății de litere, a făcut o amplă prezentare a personalității polivalente a lui D'Annunzio. Amintind reculegerea Ducelui la catafalcul poetului, prof. Neri, o interpretează astfel: *„In această scurtă și profundă meditațiune, s'au unit temele cele mai înalte ale istoriei noastre: tema frumuseții creatoare și cea a bărbăției eroice, de care este pătruns prin veacuri destinul Italiei".*

Corriere della Sera

O strânsă prietenie a existat între Mussolini și D'Annunzio, de așa natură, încât primul poate fi socotit ca fiu spiritual al celui de al doilea. Acum un an, cu prilejul inaugurării Fundațiunii Vittoriale, D'Annunzio a trimis un mesagiu de simpatie Ducelui, pe care ziarul îl reproduce în întregime și din care noi extragem câteva pasagii.

„Scumpul și marele meu prieten... Tu ai creat propriul tău mit".

„In toată Istoria Cuceritorilor nu s'a mai văzut niciunul care să-și creeze cu mijloacele sale omenești mitul său etern".

„Am avut dela tine, printre atâtea alte beneficii, pe acela de a vedea pe un om viu făurindu-și mitul lui sempitern".

Prefațând un volum al generalului *Ambrogio Bollati*: „La campagna italo-etiopica vella stampa militare estera", Ducele dă un drastic și orgolios răspus criticilor militari străini cari priveau cu scepticism rezultatul acțiunii italiene în Abisinia, prognosticând în defavoarea armatelor italiene. Prea genialii critici militari străini, spune Ducele, au rămas la 1896, crezând că Italia mai este cea de-atunci. Destinul ei s'a limpezit însă între 1915—1935, pornind cu pași repezi spre gloria imperială.

*

Lordul Perth, ambasadorul britanic la Roma a fost primit de *Regele George* la palatul *Buckingam*, unde a primit instrucțiuni în vederea tratativelor cu Italia, după care s'a întreținut cu *Chamberlain* și *Lord Halifax*. Lordul Perth va fi însoțit de *Maurice Ingram*, colaboratorul său la negocierile cu guvernul fascist. In același timp, *Ducele* și *Contele Garleazzo Ciano*, ministrul de externe, au primit pe ambasadorul Italiei la Londra, *contele Grandi*.

*

„Corriere" subliniază din discursul d-lui *Milan Hodza* pasajul unde vorbește despre poziția predominantă a Italiei în bazinul dunărean.

*

Socialiștii belgieni au aprobat politica ministrului *Spaak*, cu o majoritate de 73 voturi favorabile din 97. Minstrul Spaak făcuse de curând declarații favorabile cu privire la recunoașterea imperiului italian.

Völkischer Beobachter

Cancelarul *Htler* a primit în audiență pe *Sir Nevile Henderson*, ambasadorul britanic, pentru a stabili porblemele asupra cărora vor fi purtate discuțiunile dintre cele două țări.

*

Procesele dela Moscova sunt pe primul plan al preocupărilor presei germane. Pe lângă comentariile de rigoare care, toate, sunt de rău augur pentru viitorul stării sociale actuale a Rusiei, extrage pasagii din presa mondială referitoare la acelaș subiect. Ziarul sârbesc „Jutarnji List" scrie: „Procesele dela Moscova sunt de neconceput pentru o minte europeană. Lumea se află în fața unui nou Sfinx. Rusia sovietică este țara de unde a dispărut râsul". Și mai departe: „Intreaga Rusie a devenit un imperiu al sufletelor moarte. Sovietele sunt o țară plină de morți, care lipsește numai ca să fie îngropați".

Presa polonă comentează evenimentele pe același ton. *„Kurjer Warszawski"* scrie că torturile inumabile la care sunt supuși împricinații, arată că a dispărut orice simțământ uman în țara dela răsărit.

Fostul șef al guvernului rusesc după căderea țarului, *Kerenski*, refugiat la New-York, a declarat acolo că guvernarea actuală a Rusiei este „cea mai grozavă tiranie a istoriei", și care într'o zi își va săpa propria-i groapă.

O febrilă activitate culturală se desfășoară în întreaga Germanie. Deunăzi, ministrul Reichului, *dr. Iosef Goebbels* a pus piatra fundamentală a Academiei cinematografice dela Berlin.

Führerul însuș ia parte la toate manifestările de artă. Joia trecută, însoțit de mareșalul *Göring* a luat parte la vernisajul expoziției Academiei prusace a artelor, unde au expus în primul plan pictorița *Bereskine* și profesorul *Peiner*.

*

O extraordinară impresie a făcut articolul unui gazetar evreu din Polonia, *Sara Lewi*, publicat într'un ziar străin, ca răspuns la atacurile ce se duc în presa italiană împotriva iudaismului. Citâm textual: *„Eu și coreligionarii mei privim țara în care locuim numai ca o patrie temporară, de care nu ne leagă nici o tradiție și care n'ar putea să-și înfigă rădăcini mai adânci în sufletele noastre. Cum ar putea Evreii să combată o idee politică* (comunismul) *care se bizue pe temeiurile esențiale ale Talmudului și ale Vechiului Testament? Comunismul este sânge din sângele nostru. Ceeace trăim noi acum este clipa răsbunării iudaice împotriva lumii creștine".*

Fără comentarii

Gringoire

In consistentul breviar săptămânal *„Répétez-le"*... se oglindesc panoramatic, toate evenimentele politice ale săptămânii, din Franța și de aiurea: Victoria naționaliștilor spanioli la Teruel, debarcarea d-lui Eden, succesul politicei d-lui Chamberlain, preparativele apropierilor anglo-italiene și anglo-germane, recunoașterea principială a imperiului italian din partea Belgiei și a *Intelegerii balcanice*, purificările staliniene, etc., etc.

Continuare în pagina 8

Revista presei externe

(Urmare din pag. 7-a)

Franța pare cu totul străină de realitatea politică imediată și de noile conjuncturi care se ivesc în relațiunile internaționale. Diplomația franceză, dirijată de masonerie, iudaism și soviete, a pierdut pasul. Nimic nu pare să-i risipească somnolența, să o depărteze de „irealitatea imediată".

Toate hotărîrile referitoare la politica externă, ale Camerii și guvernului, par confecționate după eternul și imuabilul șablon: „Pentru a asigura menținerea păcii, respectul tratatelor, în cadrul securității colective și a Societății Națiunilor"...

Desorientarea aceasta o combate incisiv, într'un substanțial articol, *D. Raymond Recouly*.

❖

Paul Chack, autorul a nenumărate povești din viața mării și a oamenilor ei, îndrăgostit deopotrivă de zarea largă și de corsarii infinitului ei, și mai cu seamă a acelei *„Croisières merveilleuses"*, care îmbrățișează pe marii eroi ai mării, dela Vikingi până la căpitanul *Charcot* și *Alain Gerbault*, publică de câteva săptămâni ale sale „Călători minuante", pasionante povestiri din viața unor necunoscuți pentru noi, biruitori de larguri.

Daily Mail

Bugetul armatei engleze spre noul an financiar care începe la 1 Aprilie, se ridică la cifra astronomică de *106.500.000* lire sterline, fiind cu *24.326.000* lire mai mare decât cel de anul trecut.

Cea mai mare parte va fi alocată bugetului aerului și marinei — va lua ființă un nou batalion de tancuri. Artileria va fi împărțită în două ramuri, prima: artileria călare, de câmp și unitățile medii și *a doua*: artileria antiaeriană și de apărare a coastelor.

Uzinele de muniții din Scoția sunt în febrilă activitate.

❖

Generalul Franco prepară o mare ofensivă. În acest scop, granițele Spaniei naționaliste au fost închise pe timp nelimitat.

Trei planoare naționaliste au sburat peste Valencia, bombardând porturile Nazaret, Pinedo și Poblada de Saler.

In vederea marei ofensive, trupele generalului Franco sunt concentrate între *Guadalajara*, cam la 65 mile nord-est de Madrid și *Molina*, cam la 45 mile spre est.

❖

Cancelarul Hitler a primit pe ambasadorul britanic la Berlin, Sir Nevile Henderson, pentru o discuție generală asupra chestiunilor privind ambele țări". Noul contact dintre Anglia și Germania a fost anunțat oficial în cele două capitale. Cercurile guvernamentale engleze așteaptă cu optimism rezultatele acestor discuțiuni. Sir Nevile Henderson va înmâna cancelarului Hitler, lista problemelor de prim ordin care vor forma obiectul discuțiunilor cu Germania.

Problema coloniilor a fost inclusă dela început, însă nu figurează printre primele.

Hitler pune pe plimul plan problema coloniilor și socotește că de rezolvarea ei va depinde și rezultatul celorlalte negocieri.

❖

Cu privire la negocierile cu Roma în vederea unui acord anglo-italian, se pune în cercurile guvernamentale engleze grava problemă a retragerii voluntarilor din Spania. Se poate preciza că negocierile vor începe mai nainte de a fi realizat acest deziderat englez. Odată cu începutul retragerii voluntarilor din Spania, se va stabili cine are dreptul de control al frontierilor și porturilor.

Candide

Săptămânalul acesta botezat sugestiv cu numele eroului lui Voltaire, dedică un întreg articol personalității bogate a lui Neville Chamberlain. Omul acesta, clădit din cele mai bizare contraste, le domină și le dă armonică unitate, cu același calm britanic cu care prezidează ședințe fastuoase la Camera Comunelor și-și ascultă păsările favorite în parcul propriu.

❖

Evenimentele din Rusia sunt deosebit de reconfortante pentru adversarii comunismului. Oamenii cari treceau odinioară printre teoreticienii lui de marcă, de pildă *Bukarin*, sunt astăzi aruncați la groapa comună. Straniu destin are comunismul !

❖

Vestea demisiei d-lui Eden a provocat în Italia „une petite fête nationale spontanée". Se pare că în curând vom asista la fixarea unei noui axe : Roma-Londra. Totul depinde de răbdare.

Englezul are o vorbă: *Wait and see*, — așteaptă și vei vedea.

❖

După cât se pare, noul ministru de interne al Austriei, d. *Seyss-Inquart*, a început să facă jocul naziștilor austriaci. Evenimentele dela Graz sunt o dovadă. Nu e de mirare, când ne gândim că a fost recomandat pentru acest post de însuș cancelarul Hitler. Să vedem cum va proceda d. *Schuschnigg*. Gazetele franțuzești de stânga au început dela o vreme să se omoare după Austria.

L'Humanité și *Le Populaire* țin vioara întâia.

Prager Presse

Declarațiile d-lui *Milan Hodza* au stârnit o profundă impresie în Europa întreagă. Presa franceză evdențiază în deosebi din acest expozeu, dorința de pace și colaborare internațională în cadrul tratatelor și înțelegerilor existente. Linia politică a Cehoslovaciei rămâne aceeași, adică păstrarea și întărirea legăturilor cu Franța și țările Micei Antante. Opinia publică cehoslovacă a primit cu multă simpatie declarațiile privind situația militară și socială a Cehoslovaciei.

Declarațiile acestea, oportune în acest încordat moment politic, au avut darul de a face să crească brusc acțiunile actualului guvern.

❖

Amintirea fostului președinte Masaryk este de tot vie în Cehoslovacia și domină și azi cu tărie conștiința cehoslovacă. Țara aceasta trăește în atmosfera lui Masaryk, scrie autorul articolului din numărul de Duminică. La 7 Martie, dacă ar fi trăit Masaryk ar fi împlinit 88 ani. Și cehoslovacii îi sărbătoresc ziua de naștere, a acestui mort fără moarte pentru poporul său, ca și când ar fi viu. Studențimea din întreaga țară l-a sărbătorit în ședințe solemne.

❖

Ungaria se înarmează. Președintele consiliului de miniștri, Daranyi, a declarat că începe acțiunea de înarmare a Ungariei. Un miliard de pengö a fost alocat bugetului înarmării naționale. Cu acelaș prilej a arătat atitudinea Ungariei față de vecinii ei.

H. N.

Cronica literară

Experiența literară a lui „1907"

Nu citisem încă un roman de Cezar Petrescu lipsit de curgerea pasionantă a acțiunii. Era în arta aceasta de a îndrepta abil personagiile către desnodământ, una din caracteristicile romancierului care dela „Întunecare" și până la biografia romanțată a lui Eminescu își delimitase o personalitate dinamică proprie. Oricâte personagii concentra pe scena cărții, vedeai trăind în fiecare firul de viață care-l lega de celelalte și-l integra ritmului tumultos al acțiunii. Viața se desfășura dramatic, încărcată de amănunte cari-i dădeau semnificații și conturări precise, iar eroii se supuneau parcă fatalismului apăsător al fabulei care-i punea să trăiască.

Personagiul principal al cărților d-lui Cezar Petrescu nu era deci un om, ci tema vitală care înlănțuia de la început până la sfârșit într'o logică precisă, sufletele anexe ale oamenilor dintre pagini. Un moment psihologic nu rezolva momentan nimic, ci venea numai să împlinească prin mica lui prezență trupul care se construia al acțiunii.

Dar se pare că evoluția d-lui Cezar Petrescu acceptă mereu surpriza experientelor atât formale cât și de fond. In privința acestora din urmă mi se părea semnificativă — după cum remarcam într'o cronică din anul trecut — trecerea scriitorului dela fragilitatea începuturilor sale sămănătoriste, la realismul adesea brutal din „Întunecare", „Calea Victoriei" și celelalte romane cari i-au făcut faima. Viața romanțată a lui Eminescu, urmată de fresca socială din „1907" însemna însă pasul către o nouă experiență și aproape o întoarcere la sămănătorismul începutului. Un sămănătorism atât de evoluat ca structură față de inițiatorii acestui curent literar, încât îi se integrează destul de superficial, căci mai ales în acest al doilea volum din „1907" („Noi vrem pământ" [1]), scoate în evidență, prin înfățișarea lui documentară, realismul organic al autorului. Surpriza de astădată e cu atât mai neașteptată, cu cât ne prezintă chipul cu totul nou al d-lui Cezar Petrescu. Un roman de Cezar Petrescu lipsit de fiorul ascendent al acțiunii însă nu mai puțin captivant, iată într'adevăr o surpriză pentru cititori și o experiență în plus pentru romancier. A uita însă dinamismul creator al romanelor precedente, înseamnă a concepe experiența celui din urmă ca pe o metodă ce va fi aplicată și în alte cărți. Căci popasul din „Noi vrem pământ", prin însăși lipsa lui de concentrare în jurul unei acțiuni, nu face decât să pregătească scena pe care vor izbucni în volumul următor stihiile revoluției. Oricum, chiar dacă experiența aceasta statică nu reprezintă o metodă ci o preparare, un punct de sprijin, aspectul nou pe care-l înfățișează în cariera d-lui Cezar Petrescu nu trebue trecut cu vederea.

Oscilația continuă între sat și oraș, între mizeria țăranilor și luxul bolnav al clasei boerești, împlinește într'o curgere lentă în largul cărela sclipesc din când în când semnele furtunii, toată istoria cărții. Contrastul acesta observat de țăranii invitați de autorități cu prilejul expoziției jubiliare, pare însă să se consume în liniște și resemnare ca și mai 'nainte. Nemulțumirile sunt reproduse timid în jalbe cari, lau pașnic și inutil drumul ministerelor. Totul e, pe punctul să se rezolve favorabil prin prezența promițătoare a boerului Damian Cumpătă în o serbare școlărească din satul lui, când toate speranțele se spulberă brusc deavăluind ultima cale desperată a salvării. Un copil naiv recită în fața boerului poezia revoluționară a lui Cosbuc „Noi vrem pământ". Și în ritmul agresiv al acestui strigăt adunat în versuri de o putere de expresie uimitoare, bunăvoința lui Damian Cumpătă se transformă în indignare iar speranțele țăranilor se risipesc pentru totdeauna. Cred că e scena esențială a cărții, momentul culminant al acestui film documentar. Dincolo de ea începe freamătul ascuns al desnădejdiei. Simți că din înfrângerea gândului bun și pașnic al oropsiților cari vor pământ, se înfiripă urzeala revoltei de mai târziu.

Arpoape aceiași oameni din volumul întâi al ciclului se consumă parcă pe loc în așteptare, pregătindu-și sufletele, unii conștienți, alții nu, pentru încercarea ce va veni. O simfonie de momente, fără legătură între ele însă respirând fiecare sub comanda unei impresii de nesiguranță. Chiar viața inconștientă de desfrâu și bogăție a Capitalei închide în setea ei de destrăbălare preludiul unei agonii haotice în care judecata se întunecă sub senzația de groază nedefinită a clipei de mâine. Un singur om se învârtește străin de clocotul acesta al pasiunilor, trăind altă formă de viață nu numai din neputința de adaptare dar din luciditatea în care privește înainte. Zvonul răscoalei el singur îl aude, blajinul boer dela Zapodia, Iordache Cumpătă. In zarva cancanurilor politice cari consumă energia țării într'o joacă ridiculă de-a Parlamentul, omul acesta rupt din brazda pe care au sfințit-o, toți strămoșii lui, se frământă ca un halucinat, încercînd zadarnic să facă lumină. Patima mărunțișurilor și opacitatea politicianilor sunt mai tari decât argumentele lui adevărate, țâșnite din realitatea crudă a satului său care rezumă întreaga tragedie a satelor țării. Iordache Cumpătă e personagiul în care răsună limpede pulsul real al omenirii aceleea înfometate pe care n'o aude nimeni în zgomotul de petreceri al Bucureștilor .In suflete începea să prindă aripi gândul dreptății dobândite dincolo de legi, numai cu ajutorul brațului tare și al luptei cu orice chip. Și, totuși, nimeni n'o anunța și nimeni n'o poruncea de undeva. Răscoala se întindea între suflete ca o presimțire din adânc a gloatei. Vorbele lui Toader Gliga, vizitiul dela Zapodia, reproduc în limbajul simplu al bătrânului, porunca acestei știri nevăzute:

— „Apoi să vezi mata... Aista-i așa, ca un miros al nostru, care nu ne amăgește... Adulmecăm din văzduh... Par'că din vechi, pe vremea Tătarilor, ne vestea cineva cu telegrame și gazeturi?... Nici n'ajungeau păgânii să treacă Nistrul și părinții părintilor noștri o știau.. Cum și de unde, cine s'o priceapă?... Destul c'o știau și se pregăteau... Așa și noi acuma... Dac'o agiuns ceasul, o agiuns...."

Și cartea se termină sub cerul apăsător și sumbru al furtunii care clocotește amenințătoare dincolo de zare. Cu toată arhitectura ei fragmentară, reliefând mai mult aspecte fugare și izolate decât conflicte adunate în slujba unei acțiuni, volumul acesta e pauza necesară și pregătitoare a celui următor. D. Cezar Petrescu își clădește definitiv cu această experiență personală faima de mare creator. Căci epoca pe care o înfățișează, trăiește vie în clipa fiecărei pagini.

Vintilă Horia

---

[1]) Editura „Cugetarea"

Imagini europene

EICHENDORFF, marele romantic

Trebue să încep aceste rânduri cu o mărturisire: îngerii și poeții sunt cei mai apropiați de sufletul meu și poate că tocmai de aceea mă cercetează destul de des. Ingerii vin și pleacă, însă poeții vin pentru a rămâne. Iar fiindcă în articolul de față mi-am propus să vorbesc nu despre îngeri, o să vorbesc despre un poet foarte drag. Și foarte mare. Spunând acestea, am cântărit prea bine greutatea cuvintelor; nu e nici o exagerare: **Iosef Freiherr von Eichendorff** este un foarte mare poet al romantismului german, unul dintre primii. Iar dacă astăzi, numele lui este puțin uitat, de vină putem fi numai și numai noi, care ne mărginim să orbecăim într'un prezent atât de întunecos și de meschin, atunci când un trecut luminos și deloc îndepărtat, ne-așteaptă sau ne cheamă.

Pe Eichendorff l-am cunoscut într'un manual de liceu și l-am iubit îndată, iar dragostea aceasta mi-a mărit-o și mi-a apropiat-o profesorul de nemțească — tatăl meu. Și apoi au început odihnele și călătoriile prin incomparabilele sale cărți: poet și prozator, am cutreerat deopotrivă cu el meleagurile teutone. In poezia lui de dor și de pribegie, de chiot și de tristețe, am putut descoperi și mi-am putut apropia mai bine peisagiul și sunetul romantismului. Cu o minunată „ars poetica" s'a cărmuit el: „zace-un cânt în orice lucru, care visează mereu și lumea toată prinde să cânte, de-ai să găsești cuvântul magic", spune el într'o poesie. Și cu acest „Sesam, deschide-te", a transformat Eichendorff lumea în melodie. In poesiile lui e o **fantastică beție de cântec**, drumeții trec pe șosele cântând, cântă pădurile, murmură ierburile, cântă cerul și izvoarele, grădinarii și grădinile — într'un cuvânt, în poesia lui Eichendorff, lumea s'a schimbat în muzică. Și nu e cântecul acesta, întotdeauna, un cântec voios și plin, ba deseori o cutropitoare melancolie, acel „mal du siècle", îi străbate acordurile. Nu e locul să dau traduceri din poesiile sale, însă dacă aș face-o, aș transcrie aici prima din volumul lui de „Poesii" alese. E o cântare plină de vrajă, intitulată „Sehnsucht" (Dor), în care se cuprind toate elementele caracteristice romantismului nemțesc. E o poesie unică. Doi „drumeți", umblă într'o noapte cu stele de aur la o margine de pădure, din care se aude un corn de vânătoare și murmur lin de izvoare. Ei cântă despre grădini sălbatice și despre castele cu jocuri de apă, în care fecioare ascultă sunetul duios al lăutelor. E tot. Dar deasupra acestor elemente, ca o pudră, plutește duhul fermecător al poetului romantic. Și așa în toate poesiile lui, fie că ne cântă pe studenții vaganți din Praga, sau pădurile Austriei, fie că e vorba de copilul său mort sau de o pură noapte de vară. Până în cele din urmă, nu știu nici eu dacă poesia lui Eichendorff este vis, sau dacă visul este așa cum e poesia sa. Poate că tocmai îndoiala aceasta pune pecetea grea a minunii pe tot scrisul său.

Tot poesie este și proza lui. „Din viața unui pierde vară", nuvela sa, căreea nu știu ce corespondent să-i aflu în toată literatura, este un colier de poesii. In paginile ei se agită oameni, bărbați și femei, însă toți aceștia sunt îmbătați de poesie și de halucinantă drumeție. Acțiunea ar fi mult prea ieftin s'o rezum și poate că nici n'aș putea prea bine. In orice caz însă (pentru că nu pot face un „rezumat") o să traduc acest ciob de neprețuită artă, atunci când fuga zilelor o să-mi lase un răgaz pentru aceasta. Și nici o clipă nu mă îndoiesc, mulți o să se piardă și o să se afle în paginile lui, așa cum eu m'am pierdut și m'am aflat, așa cum încă mă pierd și mă aflu.

Am văzut într'o zi un portret de epocă al lui Eichendorff.

Și tot ce m'a izbit în el, au fost ochii. Când i-am văzut, mi-am putut explica tot scrisul său. Ochi mari, ochi vii, ochi luminoși. Ochi care au văzut cerul și depărtarea, ochi care au văzut pădurile și pe Dumnezeu, ochi care au râs și au plâns, ochi care au iubit frumosul și purul. Am știut atunci cum au văzut ei poesia lumii și am găsit în ei poesia aceasta. Și n'am s'o uit niciodată.

La începutul acestor rânduri, am vorbit despre prietenia mea cu îngerii și poeții. Ei mă învinge, ei mă fructifică. Cu ei mă simt eu, cu ei merg pe culmi. Și numai prin ei, prin zborul lor și prin cărțile lor în care mă împlinesc și mă regăsesc, am învățat să spun după marele Horațiu: „Odi profanum vulgus et arceo".

Ștefan Baciu

APRECIERI

Nu avem în românește nici un studiu asupra lui DOSTOIEWSKI. Chiar unele din romanele lui nu sunt traduse decât trunchiat și, pe deasupra, prost.

Cartea recent apărută a Părintelui Ștefan Dobra, „Dostoiewski și tineretul", însoțită de luminoasa prefață a Profesorului Nichifor Crainic, umple un mare gol în cunoașterea genialului rus.

Vom reveni pe larg.

*

FRONT LITERAR, *eleganta și minuscula revistă brașoveană pe care o conduce literatul V. Spiridonică, a apărut de curând aducând colaboratorii d-lor:* Vintilă Horia, Ovid Caledoniu, Const. Virgil Gheorghiu, Mihail Chirnoagă și Ion Șingariu.

*

Volumul d-lui EM. PAPAZISSU, *intitulat* „Soare într'un strop de rouă", *înmănunchiază o serie de poesii pline de inimă și de bun simț. Desigur că d-lui Papazissu îi lipsesc încă multe, pentruca să fie un adevărat poet. Atunci când însă sufletul este prezent, — și la d. Papazissu este — surprizele nu sunt niciodată excluse. Reținem din acest volum următoarele poesii, ca pe un mesaj: „Beiul din Balcic", „Țara visului", „Cantilenă" și alte câteva. Iar pentru a încheia, transcriem următoarea strofă, care nu poate decât să ne îndreptățească așteptările, pe care le punem în poesia d-sale, pe care am vrea-o însă sculptată de multele influențe ce-o străbat. Iată:*

„Tu m'ai crescut din viaga ta, vlăjgan,
„Asemenea copacilor din luncă
„Mi-ai dat vânjoase brațe pentru
(muncă
„Și m'ai călit în soare de tăpșan".
(Plugarul)

*

In „Meridiano di Roma", poetul NICOLA MOSCARDELLI publică o pagină întreagă de poeme dintre cari ne oprim deocamdată asupra unui singur fragment.

Mai târziu vom traduce din opera acestui mare poet modern, din versurile căruia reproducem un fragment:

„O Doamne, fă ca peste zilele noastre
să cadă seara mereu
amintirea Ta să fie ca lumina
împrăștiată de farul
care conduce pe marinarii dornici de
(întoarcere
către calea limpede a portului".
(Naufragio)

Societatea Comunală a Tramvaielor Bucureşti

Bilanţul general încheiat la 31 Decembrie 1937

ACTIV

Linii de tramvaie:			
Pe străzi şi în depouri cu echipamentul lor electric şi instalaţiile accesorii:			
investite până la 20 Aprilie 1935	119.314.859		
„ după „ „ „	26.472.104	—	145.816.963
Imobile:			
Ştefan cel Mare: Teren, clădiri, instalaţiuni:			
investite până la 20 Aprilie 1935	45.460.462		
„ după „ „ „	11.780.462	57.245.924	
Bonaparte: Teren, clădiri, instalaţiuni:			
investite până la 20 Aprilie 1935	1.777.590		
„ după „ „ „	59.132	1.836.722	
Tei: Teren, clădiri, instalaţiuni:			
investite până la 20 Aprilie 1935	1.045.821		
„ după „ „ „	12.036.379	13.082.200	
Cotroceni: Teren, clădiri, instalaţiuni:			
investite până la 20 Aprilie 1935	784.960		
„ după „ „ „	—	784.960	
Şerban-Vodă: Teren, clădiri, instalaţiuni:			
investite până la 20 Aprilie 1935	12.747.539		
„ după „ „ „	1.590	12.749.129	
Bucureştii-Noui: Clădiri instalaţiuni:			
investite până la 20 Aprilie 1935	935.959		
„ după „ „ „	—	935.959	
Lânăria: Teren, clădiri, instalaţiuni:			
investite până la 20 Aprilie 1935	180.755		
„ după „ „ „	57.295	238.050	
Dudeşti: Teren, clădiri, instalaţiuni:			
investite până la 20 Aprilie 1935	80.035		
„ după „ „ „	—	80.035	
Panduri: Teren, clădiri, instalaţiuni:			
investite până la 20 Aprilie 1935	557.562		
„ după „ „ „	14.082.299	15.539.861	
Dorobanţi: Teren clădiri, instalaţiuni:			
investite până la 20 Aprilie 1935	—		
„ după „ „ „	7.531.213	7.531.213	
Direcţiunea generală: Teren, clădiri, instalaţiuni:			
investite până la 20 Aprilie 1935	11.400.878		
„ după „ „ „	137.465	11.538.343	121.557.396
Vagoane de călători şi de serviciu:			
investite până la 20 Aprilie 1935	358.793.713		
„ după „ „ „	32.447.748	391.241.461	
Autobuse:			
investite până la 20 Aprilie 1935	16.258.190		
„ după „ „ „	254.172.044	270.430.234	661,671.695
Maşini:			
investite până la 20 Aprilie 1935	17.056.108		
„ după „ „ „	3.025.134	20.081.242	
Unelte, scule:			
investite până la 20 Aprilie 1935	8.678,129		
„ după „ „ „	10.927.883	19.606.012	
Vehicule:			
investite până la 20 Aprilie 1935	2.243.260		
„ după „ „ „	5,735.539	7.978.799	
Mobilier:			
investite până la 20 Aprilie 1935	9.083.665		
„ după „ „ „	6.300 358	15.384.053	
Harnaşamente	—	113.291	
Cai	—	165.000	63.328.397
			992.374.451
Înfiinţarea şi organizarea exploatării transportului în comun cu autobusele	—	—	188.587.022
Materiale	—	—	124.709,325
Debitori şi diverse conturi debitoare	—	—	170.757.068
Acţionari	—	—	75.000.000
Efecte publice	—	—	3.790.750
Numerar în:	—		
Depozit la bănci	—	503.103	
Casa S. T. B.		11.207.362	11.710.465
			1.566.929.081
Conturi de ordine:			
Valori primite spre păstrare şi în garanţie	—	22.753.600	
	—	29.770.000	52.523.600
Statul Român pt. despăgubiri de războiu			52.523.600

PASIV

Capital:			
I-a emisiune 11 Iulie 1909	3.000.000		
II-a „ 28 Mai 1911	3.000.000		
III-a „ 31 Mai 1914	6.000.000		
IV-a „ 15 Nov. 1919	15.000.000		
V-a „ 29 Oct. 1921	23.000.000		
VI-a „ 15 Dec. 1922	50.000.000		
VII-a „ 17 Dec. 1923	50.000.000		
VIII-a „ 5 Dec. 1935	150.000.000	—	300.000.000
Prima rambursabilă ca şi capitalul subscris la emisiunea VIII-a	—	—	75.000.000
Fonduri statutare:			
Fond pentru amortizarea capitalului investit în instalaţiuni	—	88.158.878	
Fond pentru amortizarea capitalului investit în concesiuni	—	27.722.069	
Fond pentru amortizarea şi reînoirea investiţiunilor:			
până la 20 Aprilie 1935	41.052.180		
după „ „ „	97.241.648	638.293.828	
Fond de rezervă	—	42.450.377	
Fond pentru îmbunătăţiri	—	745.245	797.370.397
Depunători de garanţii	—	—	2 165 082
Creditori şi diverse conturi creditoare	—	—	348.332.301
Profit şi pierdere:			
Beneficiul nerepartizat din 1936	—	5.983	
„ anului 1937	—	44.055.318	44.061.301
			1.566.929.081
Conturi de ordine:			
Depunători de valori spre păstrare şi în garanţie	—	22.753.600	52.523.600
Pretenţiuni de despăgubiri de războiu	—	29.770.000	52.523.600

Preşedintele consiliului de administraţie *Em. Pantazi* Administrator delegat, *M. T. Djuvara* Director general, *P. Veaniţa*

Censori: *B. Alevra, I. D. Clinceanu, N. Grigorescu, Chr. Isidor, N. Batzaria* Director administrativ, *G. I. Teodorescu*

EPIGRAME

Unui director de gazetă

Când ţărănist, când liberal,
Cum e momentul
Doar nu poţi fi altfel de cum
E şi... Curentul.

Rugăciunea lui Păstorel

Peste trupu-mi păcătos
Doamne Sfânt, revarsă harul...
Căci în el vărsai şi eu
Sângele Tău... cu paharul.

Gh. Popescu
Tânţăreni

Mare succes de librărie!

SUFLET JAPONEZ

ROMAN
DE
Colonel GH. BĂGULESCU

ABONAMENTE
LA
REVISTA
SFARMA-PIATRA
LEI 300
PE AN

Note, polemici, înfierări

Șeicaru a evadat din nou din boxa tribunalului

La 1 Martie urma să se judece în fața Inaltei Curți de Casație secția III-a recursul în procesul de revizuirea averei de basm a lui Pamfil Șeicaru, directorul ziarului „Curentul". Termenul acesta nu este primul. Procesul trenează de aproape un an în fața inaltei instanțe și a suferit până acum două amânări.

La prima instanță de revizuire, se știe, părîtul Șeicaru, fiind deputat, s'a pus la adăpostul mandatului, invocând privilegiul imunității conferit de lege aleșilor națiunii suverane, deși legea con-

trolului averilor, interpretată strict nu-i dădea acest drept. A fost nevoe ca d. I. Gr. Perieteanu, raportorul acestei legi în Cameră, să risipească mult talent ca să-și scoată clientul din boxă.

Un deputat il intrebase în Cameră dacă în prevederile legii intră și parlamentarii. D. Perieteanu a răspuns afirmativ și răspunsul său a fost consemnat în desbaterile Camerei din vremea aceea.

In fața judecății distinsul avocat a revenit, însă, susținând că într'adevăr a răspuns afirmativ, dar nu în serios, ci... în glumă. Adevărat! Atât de adevărat, că pe baza acestei autobagatelizări, d. avocat a obținut pentru clientul său intreaga indulgență a comisiei.

Târît în fața Casației, unde șansele de scăpare sunt infime, îmbogățitul prin fraudă, Pamfil Șeicaru, evită să pună procesul în stare de judecată.

Primele termene le-a luat pentru lipsă de apărare, având prudența să nu apară niciodată personal în instanță.

Marți 1 Martie, când era fixat noul termen de judecată, s'au prezentat în fața Curții d-nii I. Gr. Perieteanu, Aznavorian și I. V. Gruia, trei mari figuri ale baroului, cerând — să nu credeți că glumim! un nou soroc în favoarea protejatului lor pentru... lipsă de apărare.

— Lipsește d. Iunian din țară, — s'au rugat câteși trei în cor...

Veți înțelege că, dacă recurge la asemenea șurubării ridicule, brigandul din fruntea ziarului „Curentul" nu se simte bine de loc. Intr'o zi tot i se va înfunda, însă. Ziua aceea poate să fie 31 Maiu, când procesul va fi pus din nou pe rol.

Export

Vom exporta caşcaval în Grecia.
Oare, nu s'ar putea să exportăm

în acelaș timp și șobolanii care s'au dedulcit la el?

D. Ionescu a salvat-o pe Greta Garbo

Serviciul special al ziarului „Cuvântul" de sub direcția profesorului Nae Ionescu, anunță din Varșovia că Greta Garbo nu se mărită. Ea, ne asigură „Cuvântul", locuește într'adevăr sub același acoperământ cu un pianist polon, dar pare a nu avea intenții serioase de mariaj.

Uf! Slavă Domnului că România, care are mari interese ca Greta să rămână domnișoară, România este acum liniștită!

D. profesor și-a câștigat cu acest prilej dreptul la recunoștința noastră unanimă, iar serviciul ziarului „Cuvântul" s'a dovedit încă odată plin de conștiinciozitate, rapid și devotat marelui public cititor.

Vivat, crescat, floreat! Ura!

Traficanții

Guvernul a luat măsuri pentru stârpirea intervenționismului la autorități.

Invităm partidele politice să protesteze.

Asta e pur și simplu prigoană pe față contra traficului de influență!...

Mărțișoarele

Ministerul internelor a interzis portul mărțișoarelor politice.

Foștii bărbați publici care s'au înoroit cu devoțiune ani dearândul pen-

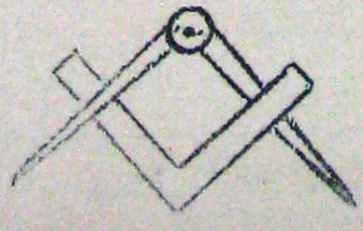

tru democrație, intreabă pe d. ministru dacă portul jujeului cade în prevederile deciziei.

Adolescenții dela „Patagonia Nouă"

Nu știu dac'ați aflat, există la București o revistă care se luptă cu indiferența cetitorului și se chiamă, vă spun acum, Dacia Nouă. Revista asta confidențială, după cuprins, nu este nici „Dacia" nu e nici „nouă". Ea s'ar putea chema la fel de bine „Uganda Nouă" sau „Noul Madagascar". Dar spuneți-i cum poftiți, fiindcă tirajul ei rămâne neclintit. Această publicațiune se recomandă în subtitlu: „organ al tinerei generații". Care generație? Tinerii „dacişti" sunt ăştia: Rădulescu-Motru (162 ani); Prof. Dr. Parhon (101 ani), Vlădescu-Răioasa (97 ani), Const. Vișoianu (85 ani), Jean Mistler, Paul Reynaud, Jean Zay, etc., etc. Total 600 de ani.

Prin urmare, o generație antideluviană din care s'ar putea obține foarte bine alte 7—8—10 generații de ...tineri matusalemi.

De la „Viitorul" la D'Anunzio

„Cert este însă că un ziar care, în concepția noastră, trebue să servească o idee și în tot cazul să aibă o atitudine precisă în materie de na-

ționalism, de patriotism, — materie unde nu-i permis echivocul ori insinuarea, sau ambele deodată, — un ziar trebue să poată face dovada limpede a capitalului și a originei acestui capital.

„Repetăm: dovada limpede, fiindcă, în majoritatea cazurilor ziarele dau serioase, foarte serioase deficite.

„Va fi necesar, deci, să se știe: Cine și din ce fonduri se acoperă deficitul. Deasemenea ce interese stau la baza unei astfel de „generozități".

Am reprodus pasagiul acesta dintr'un articol apărut în „Viitorul" și tratând despre „Legea presei" pentru a remarca stilul desăvârșit, frumusețea morală și ideile lui profunde...

Articolul a apărut — bizară coincidență — tocmai în ziua când D'Annunzio muria la Vittoriale.

Un prinț al scrisului se stingea în Italia și un altul se distingea la București.

Ce tâmpită e moartea, domnule redactor!

Plutocrația țărănică

„Viitorul" preconizează o soluție pentru salvarea băncilor mici.

Avem și noi una: moartea plutocrației șobolaniste.

Rugăm „Viitorul" să țină seamă de ea.

„Dreptatea"

Un redactor al ziarului național-țărănesc „Dreptatea" căruia, pe semne, nu-i lipsește candoarea, se întreabă:

— Ce-i cu creditul agricol?

Păi, domnule dragă, uite ce-i: l'au cam mâncat tâlharii regimului democratic....!

Fuziunea partidelor

ZIARELE ANUNȚA:

Autoritățile au inceput să strângă firmele cluburilor politice de prin sate.

...Astfel că vom vedea, chiar fără voia lor, o fuziune a tuturor partidelor din România la... fier vechiu.

Moartea lui D'Annunzio

Moartea lui GABRIELE D'ANNUNZIO a readus în realitate chipul de mare luptător naționalist al scriitorului italian. Succesul răsunător pe care opera sa îl înregistra în Franța, nu l-a împiedecat să vină în patrie și să predice cu pasiune intervenția Italiei în războiu alături de aliați. Nedreptățită la masa verde a păcii, Italia a cunoscut o nouă glorie prin elanul cuceritor al lui d'Annunzio care incorporează țării sale orașul Fiume, făcând minuni de vitejie și reeditând figura de condottiere îndrăzneț și atât de specific italiană a lui Garibaldi. Regimul fascist a rămas tot timpul dator acestui geniu-erou pentru spiritul de jertfă și patriotism cu care d'Annunzio a deschis porțile unui nou ciclu de istorie.

CONCURS DE ANECDOTE ANTISEMITE

Sfarmă Piatră instituie un concurs de anecdote create pe seama evreilor. La acest concurs poate participa oricine. Anecdotele vor fi trimise redacției noastre care le va tria și va publica pe cele mai bune în mod succesiv în revistă.

Cele mai reușite bucăți vor fi premiate, autorii lor (sau cei care le vor fi culeș) primind:

Premiul I: O colecție legată a revistei „Sfarmă Piatră" și un abonament pe o jumătate de an.

Premiul II: O colecție legată revistei „Sfarmă Piatră" și un abonament pe trei luni.

Premiul III: O colecție legată a revitsei „Sfarmă Piatră".

Sfarmă-Piatră

LEI 6. — Anul IV, Nr. 118
Joi 10 Martie 1938
Director: AL. GREGORIAN

Redacția și Administrația
Str. Sărindar, 16. — Sectorul I
Telefon: 3-76.05

PROBLEMA ȘOMAJULUI

Sau dictatura capitalului iudaic.
(*Der Stürmer*)

Sperietoarea democrației

PROCESELE DELA MOSCOVA

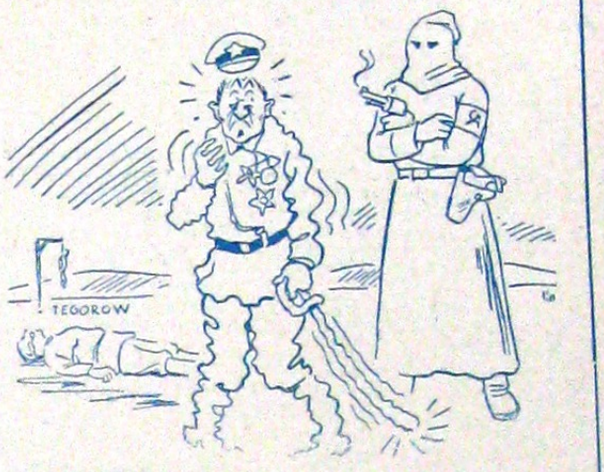

G. P. U. în plină activitate (*Das schwartze Korps*)

O-i, oi!

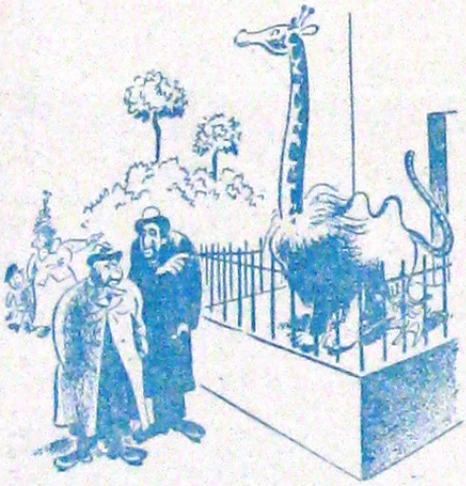

— E un adevărat chilipir, Asta e un exemplar pe care l-am obținut strângând *piei vechi* de animale dela alte grădini zoologice.

Arsenalul unui bun gazetar evreu.
(*Der Stürmer*)

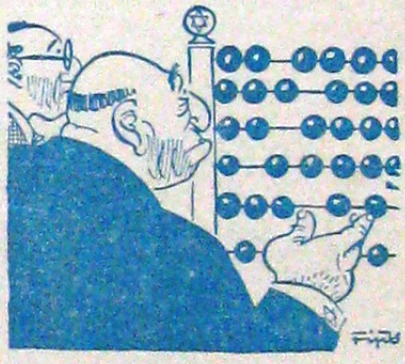

Foștii redactori din Sărindar, în lipsă de altă ocupație, deocamdată, învață tabla înmulțirii.

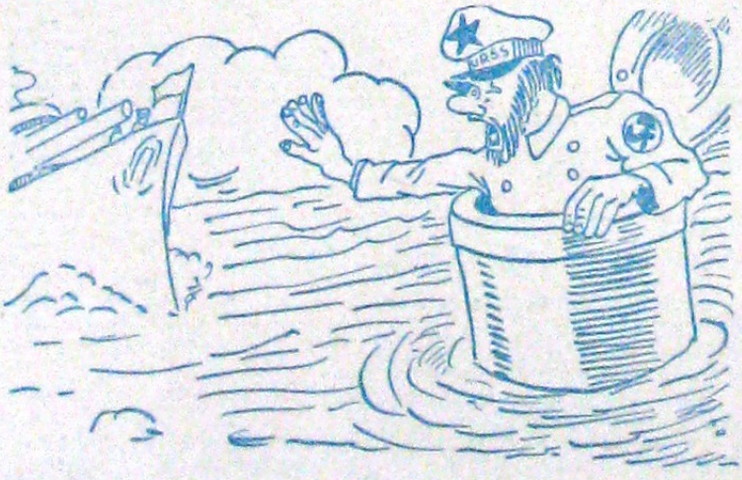

SUBMARINELE MISTERIOASE IN MEDITERANA

Atenție, sunt eu...
(*Il. 420*)

Vodca asta a turmentat o lume întreagă
(*Der Stürmer*)

TIPOGRAFIA MARELUI ORIENT ROMÂNESC, BUCUREȘTI, STRADA BERZOIANU, 23—25